

Nº5 · desembre 2025

Alarma!

**Revista de les
associacions de
Bombers de Barcelona**

**Agrupació Cultural i Esportiva
Cau del Jubilat
Plataforma per a la Defensa del Patrimoni Històric**

Contingut d'aquest número

Editorial	3
-----------------	---

Les nostres associacions

Els treballs de reconstrucció de l'autoescala Delahaye 59E, per Plataforma	4
El Cau del Jubilat a les visites de l'Espai Bombers, per Cau del Jubilat	6
Crònica IX Milla Nàutica Solidària bombers de Barcelona, per ACE	8
Cursa Bombers de Barcelona, per Víctor Dobaño	10
Carreres Verticals Metropolitane Sky Run i Diagonal One, per Víctor Dobaño	12

Actualitat de Bombers de Barcelona

28 d'abril, gran apagada a Barcelona: la ciutat es queda a les fosques, per Jofre Céspedes	14
L'apagada del 2025, per la Divisió de Protecció Civil i Coordinació de l'SPCPEIS	18
Resum de la campanya forestal 2025, per Bombers de Barcelona	20
Resum de la campanya litoral 2025, per Bombers de Barcelona	21
Actualització de l'Espai Bombers, Unitat Espai Bombers i Divulgació de la Prevenció	22
La Mercè dels bombers, per Bombers de Barcelona	24
La nova promoció de bombers i bomberes de Barcelona finalitza la formació bàsica, per Oriol Salvador	25
Concurs d'excarceració 2025, per Bombers de Barcelona	26

Reportatges

Mare sola bombera, per Francesc Plana	27
Campanya forestal 2025, per GRAF Bombers de la Generalitat	32
Un escut d'aigua per a Collserola: la nova defensa intel·ligent, per Jordi Sans i Roberto Azuara	34
Bombers al servei de Franco, per Marc Ferrer	36

Editorial

Comencem aquest número 5 de la revista, com hem fet des del primer número, amb la secció dedicada a **les nostres associacions**: la Plataforma per a la Defensa del Patrimoni Històric ens explica el procés de recuperació d'un vehicle històric, el Delahaye 59E, la primera escala motoritzada del Servei, comprada el 1920 i que va arribar al parc de la Ciutadella el 1921; el Cau del Jubilat ens exposa la magnífica tasca de transmissió de la cultura de prevenció d'incendis que fan els jubilats de Bombers de Barcelona acompanyant les monitores en les visites d'escolars a l'Espai Bombers; al seu torn, l'Agrupació Cultural i Esportiva ens fa les cròniques de la IX Milla Nàutica Solidària, la Cursa de Bombers de Barcelona, que ja ha arribat a la 26a edició, i la Cursa Vertical de Bombers de Barcelona.

En la secció de **l'actualitat de Bombers de Barcelona**, ens parlen de l'excepcionalitat que va suposar l'apagada del 28 d'abril, tant des del punt de vista de la Divisió d'Operacions com del de la Divisió de Protecció Civil i Coordinació; també tenim el resum de les campanyes d'estiu, la forestal i la litoral, i de les Festes de la Mercè, al final de l'estiu; els darrers articles d'aquesta secció ens serveixen per donar la benvinguda a la nova promoció de bombers i bomberes i fer una breu ressenya del concurs d'excarceració d'aquest any.

La tercera secció, la dels **reportatges**, inclou una anàlisi del GRAF de l'estratègia dels Bombers de la Generalitat de Catalunya per afrontar els incendis de sisena generació, com els que hi ha hagut aquest estiu al Baix Ebre i a la Segarra; un estudi d'un possible sistema per lluitar contra els incendis forestals a Collserola; l'exposició fotogràfica sobre la Míriam, mare sola bombera, que ha fet el bomber i fotògraf Francesc Plana, i finalment un treball sobre com va afectar la Guerra Civil el Cos de Bombers de Barcelona, a càrrec del bomber i historiador Marc Ferrer.

Esperem que tota aquesta informació us sigui d'interès i us animem a col·laborar en la vostra revista per tal d'enriquir-ne encara més el contingut.

Revista Alarma!

Editada per les associacions dels bombers de Barcelona: Agrupació Cultural i Esportiva de Bombers de Barcelona (ACE), Cau del Jubilat de Bombers de Barcelona (Cau) i Plataforma per a la Defensa del Patrimoni Històric de Bombers de Barcelona (PDPHBB).

Consell de redacció:

Joan Andrés (director), Juan Diego Cabello, Joan Canudas, Ricard Cervantes, Víctor Dobaño, Pere González, Joan Pedreny, Jordi Secall.

Correcció:

Marta Hernández Pibernat

Edició i impressió:

DBcoop, sccl

Portada:

Concurs d'excarceració 2025

Contraportada:

Reguarda de prevenció al Piromusical de la Mercè

Contacte:

info@revista-alarma.com

Dipòsit legal:

DL B 2210-1958
ISSN 2938-5628

Edició digital:

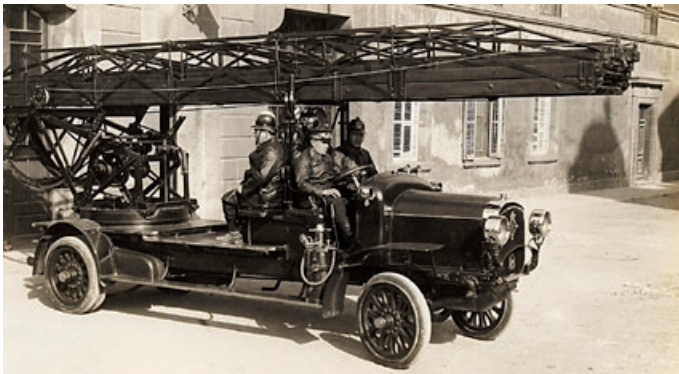
ISSN 2938-5636

<https://www.acebombers-bcn.cat/>

<https://caujubilatbombersbcn.cat/alarma/>

Facebook:
Revista-Alarma Bombers

Els treballs de reconstrucció de l'autoescala Delahaye 59E de Bombers de Barcelona

L'autoescala al parc de la Ciutadella, el 1921 (autor desconegut, Fons Bombers AFB).

Plataforma (PDPHBB)

En aquesta secció de la revista *Alarma!* volem donar a conèixer part de la feina que s'està fent a la Plataforma per a la Defensa del Patrimoni Històric de Bombers de Barcelona per mantenir i recuperar el patrimoni dels bombers de l'Ajuntament de Barcelona.

Avui viatjarem en el temps fins a començaments del segle xx, un moment singular del creixement de la ciutat i de la nostra organització. Barcelona ja comptava amb casi 700.000 habitants, un Eixample en construcció i un Cos de Bombers que tot just es començava a motoritzar. Fins aleshores els cavalls, els tractors i alguns vehicles de transport de l'època eren els mitjans utilitzats per portar els bombers i el seu material al lloc d'intervenció, però calia anar més enllà i adequar els mitjans d'extinció a una nova realitat.

Si cerquem els antecedents de la compra per l'Ajuntament de l'autoescala Delahaye 59E, val la pena llegir

com es justificava la necessitat de la compra al llibre *Historial del Cuerpo de Bomberos de Barcelona* de José Sabadell:

«Atesa l'escassetat de mitjans a disposició del Cos de Bombers per a combatre els incendis, la Comissió de Foment, en sessió de 28 de juny de l'any 1920, ha presentat al consistori un dictamen proposant per un preu total de 108.400 pessetes la compra de dos auto-bombes Delahaye tipus 59 AP de 30 CV de potència amb un rendiment de 100.000 litres per hora i una escala Magirus de 24 metres muntada sobre un xassís Delahaye 59E».

La incorporació d'aquests vehicles al Cos suposa deixar de banda la tracció a cavalls i l'inici de la compra de vehicles especials per als bombers.

En el decurs de la seva vida útil la Delahaye 59E va ser objecte de canvis que en van anar modificant la configuració. Els primers canvis, tot just arribat el vehicle al parc de la Ciutadella l'any 1921, es van centrar a millorar les condicions

de seguretat en marxa i de funcionament en les intervencions. Això es va fer amb la incorporació de dos fars de carbur per millorar la visibilitat en els desplaçaments i un altre per il·luminar l'escenari d'intervenció a la nit. Aquest far estava situat a l'estructura de suport de l'escala, al darrere del conductor i l'acompanyant. Aquesta serà la configuració que es mantindrà fins passada la Guerra Civil.

Una de les darreres imatges que tenim de la Delahaye abans de la restauració és de l'any 1981, quan es va mostrar en una exposició de vehicles històrics del Cos a la plaça Catalunya. En aquesta imatge veiem l'autoescala amb la cabina que s'hi va afegir passada la Guerra Civil, mentre que molts elements de la configuració originària ja han desaparegut: el fars de posició, les proteccions de la transmissió, els distintius de l'Ajuntament de Barcelona i el logo de la marca Delahaye...

Aquesta autoescala és un vehicle «únic» al Cos de Bombers de Barcelona, és la primera escala motoritzada del Servei.

El primer parc de destí va ser l'antic parc de la Ciutadella i en el decurs de la seva vida útil va estar destinat en diferents parcs de la ciutat; al final era al parc de l'Eixample del carrer Provença, als anys cinquanta.

Quan l'autoescala va ser retirada del servei va començar una etapa d'incertesa que en alguns moments la va deixar a les portes del desballestament, que era el que passava amb molts vehicles del Cos comprats en el decurs dels anys cinquanta i seixanta, que al ser donats de baixa es desballestaven o eren venuts com a ferralla. Amb els anys alguns d'aquests vehicles van tenir una segona vida en altres cossos de bombers o eren adquirits per particulars que amb el temps els restauraven per a les seves col·leccions particulars.

Estat a l'arribada al parc de la VH (Pere Gonzalez).

Un projecte ambiciós

La restauració de l'autoescala Delahaye 59 E ha estat un dels projectes més ambiciosos que ha assumit la Plataforma per a la Defensa del Patrimoni Històric de Bombers de Barcelona, amb el suport de la direcció del Servei.

Els treballs previs d'eliminació de tèrmits de la fusta de l'escala es van fer l'any 2014 i eren prioritaris per avançar en les tasques de restauració del conjunt del vehicle. Les tasques de desinfecció es van iniciar a les instal·lacions del parc de bombers de la Vall d'Hebron. Aquest procés va exigir desmuntar els quatre trams d'escala, per poder fer el tractament de tota la fusta amb garanties, i confinar tot el conjunt per mantenir l'atmosfera de desinfecció.

Després d'això, a partir de l'anàlisi de l'estat de conservació dels diferents elements que encara restaven al xassís de la Delahaye 59 E, la Plataforma va consensuar la redacció d'un avantprojecte de restauració per fases que es va presentar a la consideració de la direcció del Servei l'any 2017.

L'avantprojecte preveia una restauració en tres fases: la primera consistia en el procés de desinsectació, ja executat; la segona proposava la reconstrucció i restauració estètica del vehicle per tornar-li la imatge originària, i la tercera proposava la restauració funcional a nivell mecànic del xassís Delahaye i de l'escala Magirus.

La imatge del vehicle de l'any 2022 mostra un grau molt avançat de deteriorament. Així, hi ha elements de fusta que han de ser reconstruïts, com és el cas del terra de la cabina, els respallers i els seients del conductor i de la resta de bombers. Tan sols els trams d'escala, la plataforma posterior que era la

base de l'escala i els esglaons laterals restaven en bones condicions de restauració.

El mateix any 2022 la direcció del Servei va adjudicar al taller RACSO de Sant Andreu de la Barca part de les tasques que s'esmenten a l'avantprojecte de restauració, concretament la segona fase. En conseqüència, el personal del taller va assumir la retirada de la cabina i el sanejament i pintat de tot el xassís i les parts metàl·liques, i la gent de la Plataforma s'hauria d'encarregar de la resta de treballs de fusteria, envernissat, entapissat, construcció d'accessoris i col·locació de tots els components que al llarg del temps havien anat desapareixent: fars, campana, taps de greixament, mecanismes del *tablier*, guarniments, etc.

Els treballs de restauració comencen a finals de l'any 2023 i posaran a prova el bon ofici i la professionalitat dels treballadors de RACSO i dels membres de la Plataforma.

Tenint en compte la manca de recanvis originals, s'ha de destacar la tasca de recerca dels elements extraviats. A partir de les imatges d'arxiu disponibles es va fer recerca a les llotges de vehicles antics i d'aquesta manera es van localitzar i adquirir tots els fars, la botzina i alguns dels instruments del *tablier*. També es va poder utilitzar material que al llarg dels anys la Plataforma i Bombers de Barcelona havien anat emmagatzemant al soterrani del parc de bombers de la Vall d'Hebron, com ara la campana i l'extintor originals, per exemple.

Els taps de benzina, del radiador i dels greixadors es van mecanitzar de nou i els treballs de serigrafia que imitaven la retolació de l'època van ser encarregats i costejats per la Plataforma.

Les imatges reflecteixen les tasques i el resultat de les actuacions de restauració estètica de l'autoescala, a l'espera d'una possible i futura restauració funcional.

Ara podem disfrutar de la Delahaye 59E a la seu del Museu Parc de la Prevenció al carrer Lleida, antic Parc de Bombers de l'Exposició Internacional de l'any 1929.

Treballs de restauració al taller RACSO (Joan Pedreny).

L'autoescala exposada (Antonio Biosca Duch).

El Cau del Jubilat a les visites de l'Espai Bombers

El suport del voluntariat jubilat per transmetre la cultura de la prevenció d'incendis

Diego Cabello. Foto: Espai Bombers

El Cau del Jubilat

Els orígens de l'actual Espai Bombers els hem de fixar a l'any 1929, quan es va inaugurar coincidint amb l'Exposició Internacional, i en aquell moment es va anomenar Parc de l'Exposició. Aquest parc va superar moments molt difícils per a la ciutat, com ho van ser la Guerra Civil i la postguerra, per acabar sent el parc de bombers del Poble-sec. També va ser testimoni del gran creixement de la ciutat, i als anys seixanta i setanta es va convertir en parc de referència al costat del parc de l'Eixample. L'any 2000 va tancar les portes, i aleshores es va obrir un període d'incertesa que es

va resoldre l'any 2016 amb l'obertura de l'Espai Bombers.

L'Espai Bombers Museu Parc de la Prevenció es va inaugurar l'11 de novembre del 2016 i, tal com es diu a la pàgina web, vol esdevenir un lloc públic, obert a la ciutadania, on es recull la història de Bombers de Barcelona i des d'on es vol impulsar la recerca i la divulgació del coneixement en l'àmbit de la prevenció d'incendis i l'autoprotecció, amb la voluntat de convertir-se en un centre de referència.

Les visites al Museu són un dels recursos que permeten donar a conèixer la història de Bombers de Barcelona i a la vegada divulgar la prevenció d'in-

Ja fa dos anys que les visites de centres docents al Museu Parc de la Prevenció es fan amb l'acompanyament de bombers jubilats.

cendis i l'autoprotecció. Som l'acompanyament de les monitores i els monitors de l'Espai i afegim la nostra visió experta a les seves activitats.

La direcció del Servei va considerar que era un objectiu prioritari fer participar els i les membres jubilats dels Cos en aquesta tasca, que s'afegia a les xerrades que ja es feien als centres cívics, residències

de gent gran i edificis amb habitatges tutelats, i així va ser com es va plantejar al Cau del Jubilat de Bombers. No va caldre massa temps per acceptar la proposta. Ara ja fa dos anys que les visites de centres docents al Museu Parc de la Prevenció es fan amb l'acompanyament de bombers jubilats.

Les activitats ens ajuden a donar a conèixer el Cos de

Joan Pedreny. Foto: Antonio Biosca Duch.

La veritable «peça de museu», la que té més valor, és el coneixement viu dels seus veterans.

Bombers de Barcelona i ens permeten explicar com és el nostre ofici, les intervencions que fem i les eines que utilitzem, i també, a partir de la nostra experiència, podem donar consells de prevenció d'incendis i d'autoprotecció davant situacions de risc. Ho fem com a punt i seguit de la feina que vam fer estant en actiu.

Ara, quan ja fa temps que vam començar, creiem que la veritable «peça de mu-

seu», la que té més valor, és el coneixement viu dels seus veterans.

Al començament d'aquest petit article ho dèiem, som voluntariat jubilat i volem transmetre la cultura de prevenció d'incendis, però també en certa manera se'ns ha de veure com a guardians de la història de Bombers de Barcelona i mestres de prevenció.

Fins aviat! Us esperem a l'Espai Bombers!

Jaume Loscos. Foto: Espai Bombers

Som voluntariat jubilat i volem transmetre la cultura de prevenció d'incendis, però també som com guardians de la història de Bombers de Barcelona i mestres de prevenció.

Pere González. Foto: Jaume Marcé Garcia.

Crònica IX Milla Nàutica Solidària Bombers de Barcelona

Text: Elisabet Vinyes Guix
(Bombers Solidaris)
Fotos: Manuel Gallart

El dissabte 28 de juny, l'ACE (Associació Cultural i Esportiva) i Bombers Solidaris van organitzar la **IX Milla Nàutica Solidària Bombers de Barcelona** a la platja del Bogatell. Enguany, la recaptació íntegra de les inscripcions de la Milla va anar destinada a l'Associació **8000 Estels**.

Cartell de la IX Milla Nàutica Solidària. El cartell és el dibuix guanyador del concurs de dibuix que Bombers Solidaris va organitzar a la unitat d'oncologia infantil de la Vall d'Hebron. El guanyador va ser Eloi Pavon López

Aquesta associació dona suport a la lluita contra el càncer infantil recaptant fons per a la investigació dels tumors cerebrals a l'**Hospital Vall d'Hebron**. També ofereix recursos emocionals a través d'un conte molt especial per ajudar els petits valents i les seves famílies a entendre el procés i el tractament de la malaltia: **Els 8000 estels de l'Ànnia**.

A part de donar suport a l'Associació 8000 Estels, aquesta edició de la Milla també estava dedicada a la

Entrega de la placa commemorativa als familiars del company Sergio Zapater Rivera

memòria del nostre company Sergio Zapater Rivera, el més jove de la saga bomberil dels Zapater, que ens va deixar fa un temps a conseqüència d'un tumor cerebral.

Com a homenatge al nostre company Sergi, companys de parc i de torn i amics van fer entrega a la família d'en Sergi d'una placa commemorativa en record seu, perquè la seva essència i la seva existència perdurin en el record dels companys, amics i bombers que l'han conegut.

En Sergi, molt implicat en la seva vocació, ensenyava als bombers i a les bombers novells tècniques i materials de lluita contra el foc i feia divulgació de la cultura de la prevenció d'incendis entre infants, adults i gent gran. Si avui tingués torn de paraula, els que el coneixíem sabem que en Sergi ens diria: «Endavant amb la vida, i bon humor i sentit positiu davant les adversitats».

Abans de donar la sortida als participants de la Milla, els membres de l'or-

ganització Emili Roura i Aleix Elias van fer entrega simbòlica a l'Associació 8000 Estels del taló per l'import de la **recaptació de les inscripcions**.

En aquesta edició de la Milla s'ha recaptat un total de **15.931 €**, gràcies a les inscripcions de més de **950 nedadors i nedadores**, i també a les donacions i col·laboracions que van fer possible aquesta novena edició de la Milla Nàutica Solidària Bombers de Barcelona.

Després de l'entrega del xec i del memorial en record del company Sergi Zapater, es va donar sortida als diferents participants de la Milla en funció de les distàncies.

Les diferents curses

Primer va tenir lloc la sortida de les **3 milles nàutiques** (5.556 metres), en què cent nedadors havien de fer tres voltes al circuit gran. Els nedadors tenien dues hores per completar la distància.

Seguidament es va donar la sortida a les **2 milles nàutiques**, amb dues voltes al circuit gran, i cinc minuts més tard van sortir els nedadors d'**1 milla**, amb una volta al circuit gran. Per últim van sortir els nedadors de la **mitja milla**, que van fer una volta al circuit petit.

En aquesta edició la meteorologia va ser bastant favorable, i això va fer que els nedadors poguessin gaudir de la travessa. L'equip de seguretat d'enguany tornava a estar format per voluntaris amb coneixement de tasques de salvament en medi aquàtic, que estaven distribuïts en diferents punts estratègics del circuit per garantir en tot moment la seguretat dels participants i poder fer tasques de salvament si era necessari. Gràcies a l'aportació de diferents entitats col·laboradores, com ara Bombers de Barcelona, Mossos d'Esquadra, Creu Roja, Base

Emili Roura i Aleix Elias van fer entrega del taló simbòlic per l'import de la recaptació de les inscripcions a l'Associació 8000 Estels

Sortida dels participants de la Milla.

Nàutica de Barcelona i Barcelona Swimmers, l'equip de seguretat va poder disposar de dues motos d'aigua, taules de *paddle surf*, kaiacs i una llanxa de salvament.

Un cop tots els nedadors i les nedadores van haver

festiu a la jornada esportiva i solidària de la Milla.

Un any més, des de l'organització **volem expressar el nostre sincer agraïment a tots els voluntaris i voluntàries**, i també a tots els col·laboradors que amb im-

ca (VHIR) a fer entrega del xec amb l'import recaptat gràcies a la Milla Nàutica Solidària. Aquests fons es destinaran a finançar la recerca en tumors cerebrals pediàtrics, com a part dels

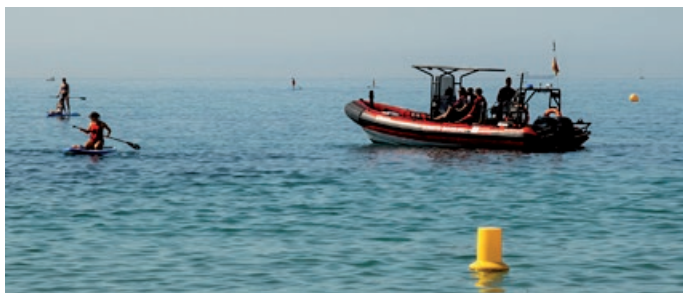
projectes que es desenvolupen al campus de recerca de l'Hospital Vall d'Hebron.

Volem agrair també a tots els participants la solidaritat, l'entusiasme i el compromís amb la Milla.

Gràcies a tothom per fer-la possible.

Elisa Mas cantant la cançó de 8000 Estels.

Operatiu de seguretat i salvament durant la Milla.

acabat la Milla, i després que es van poder avituallar i recuperar, es va fer un sorteig de diferents obsequis entre els participants, amb packs culturals i esportius, cortesia dels nostres col·laboradors i patrocinadors. Posteriorment la cantant **Elisa Mas** va cantar en directe la cançó que ha compost per acompanyar la presentació del conte infantil de **Els 8000 estels de l'Ànnia**. Tot plegat va donar un aire molt

plicació, dedicació i esforç han fet possible que aquesta iniciativa sigui 100% solidària.

Tanmateix, la Milla no s'acaba al sortir de l'aigua, sinó que el seu esperit solidari es manté per fer possible que els recursos i l'ajuda arribin als que ho necessiten. Així, el 29 d'octubre membres de Bombers Solidaris i de l'Associació 8000 Estels van anar al **Vall d'Hebron Institut de Recer-**

Voluntaris i voluntàries solidaris que van fer possible la Milla.

Visita de Bombers Solidaris i Bombers de Barcelona al Vall d'Hebron Institut de Recerca (VHIR) per fer entrega d'un xec amb els diners recaptats per la Milla.

Arribada dels nedadors.

26a edició de la Vueling Cursa de Bombers, la cursa més solidària de la història

Sortida dels bombers.

Víctor Dobaño

Amb la xifra rècord de 600 bombers inclosos a les llistes d'inscrits, el diumenge 9 de novembre es va celebrar la 26a edició de la Vueling Cursa de Bombers, que enguany recuperava el circuit tradicional amb sortida i arribada a l'avinguda Marquès de l'Argentera, davant de l'Estació de França, amb un recorregut que travessa el cor de la ciutat de Barcelona.

Aquesta important cursa esportiva transcendeix sempre la vessant estrictament esportiva i acaba conformant una autèntica festa en què es pot viure la comunió existent entre la ciutadania i el col·lectiu de bombers, no només de la ciutat de Barcelona, sino d'arreu.

Entre els participants, els més nombrosos, com no podia ser d'una altra manera, van ser els de Barcelona i la Generalitat, però també hi havia companys d'AENA i d'altres parts de l'Estat espanyol, i fins i tot diversos grups de bombers de França, com el grup de nou que s'havien desplaçat des de la Savoia fins a

la Ciutat Comtal el cap de setmana per compartir aquest gran dia, i que expliquen que volen importar aquesta fórmula a la seva regió tan bon punt s'hi vegin preparats.

Enguany, a les 8:50 del diumenge 9 de novembre tot estava llest perquè els més de 18.000 participants inscrits iniciessin la cursa, encapçalats com cada any pels centenars de bombers equipats (més de 350), que obrien camí per a les riuades de corredors que vindrien després. Després dels bombers equipats sortien, a les 9 en punt, els atletes professionals i els corredors populars més ràpids. A partir de llavors, diversos calaixos de sortida anaven dosificant la massa de *runners* que durant més d'una hora van inundar els carrers de la nostra ciutat.

Com a dada curiosa, enguany s'ha aconseguit l'actuació d'un grup de rock constituït per bombers de Barcelona que, vestits amb roba de feina i sobre un dels vehicles operatius del servei, el J-17, feien sonar guitarra (Xavi F.), el baix (Albert B.) i la bateria (Carles P.), per acom-

panyar el vocalista, el sergent Carles B., del parc de la Vall d'Hebron. El nom d'aquest parc ha servit d'inspiració per batejar el grup: **La Band Hebron**.

A nivell esportiu, dins la categoria absoluta, els guanyadors varen ser Abdessamad Oukhelfen Ben Haddou, amb un temps de 28:32, i Meritxell Soler Delgado, amb un de

31:47 que és un nou rècord de Catalunya de 10 km.

I si amb tot això no n'hi ha gués prou, podríem destacar amb majúscules la vessant solidària de la Cursa, ja que l'ONG Bombers Solidaris, la secció més activa de l'ACE, va tornar a organitzar els reptes habituals, que van tenir tal èxit que van fer que l'edició del 2025 es convertís en la més solidària de la història.

En efecte, quan fa sis anys es van començar a plantejar els reptes solidaris de la Cursa de Bombers, ningú s'esperava arribar als números a què s'ha arribat. Per a qui no sàpiga de què parlem: a la Cursa hi ha molts bombers i bombers que corren amb equip complet de foc, alguns fins i tot amb ampol·la, per recaptar donatius per a diferents causes solidàries. Aquestes causes s'expliquen durant setmanes a les xarxes socials, i la gent, si les veu interessants, fa donatius.

Voluntaris per En Bici Sense Edat.

Membres de la darrera promoció, participant a la Cursa.

Que un repte superi els 500 € de recaptació ja es tot un èxit, però aquest any 19 reptes dels 21 que s'havien plantejat han superat aquesta xifra, i 13 han superat els 1.500 €!

Això fa que enguany ja s'hagin recollit 47.700 €, un rècord de recaptació que supera per 10.000 € la de l'any 2024 i per 20.000 € la del que de moment és el tercer millor any, el 2019. En total, en aquests sis anys s'han recaptat més de 175.000 € a través de la Fundació Mi Grano de Arena. A això cal sumar-hi els diners que es reben en forma de donatiu directe dels corredors quan fan la inscripció, els de la recollida de xips blancs i les aportacions dels patrocinadors, quan n'hi ha. Això fa que s'hagin superat, seguríssim, els 220.000 €.

Per finalitzar, no voldríem tancar aquesta petita crònica sense reivindicar que tot això és possible gràcies a una sèrie de gent que dedica hores de voluntariat perquè tot tiri endavant, encara que cada vegada costa més trobar el mínim de gent solidària que ho faci possible, una realitat que entristeix i posa de manifest la fragilitat d'aquests projectes. La gent que no pot o no vol córrer la Cursa de Bombers s'ha de conscienciar i ha de fer un esforç per venir aquell dia a ajudar l'ACE, la Plataforma per a la Defensa del Patrimoni Històric i Bombers Solidaris perquè tot surti rodant.

Que activitats així segueixin sent una realitat és una qüestió que depèn de tots i totes nosaltres, i no ens podem permetre perdre-les!

La BandHebron.

David Escude, Regido d'Esport i Sebastià Massagué, Cap Director del SPCPEIS Barcelona lliurant premi a Judith Diaz, la primera bombera no equipada

Repte Guanyador - 6920€ recaptats - Muevete Por los que No Pueden.

Bombers en suport a Palestina.

Repte Solidari 2n classificat - 6750€ recaptats - Nova Pediatria Hospital de Sant Pau.

Carreres verticals Metropolitan Sky Run i Diagonal One

Víctor Dobaño

En la quarta edició del **CCV (Circuit de Carreres Verticals)**, l'Agrupació Cultural i Esportiva de Bombers de Barcelona va participar activament en les dues darreres curses. Aquesta participació no va centrar-se únicament en la vessant esportiva, sinó que l'ACE també s'hi va implicar organitzativament, en especial en la darrera cursa, la que va tenir lloc el 14 de novembre a la Torre Diagonal One de Barcelona. Entre altres coses, l'Agrupació es va ocupar de facilitar les espatlleres necessàries perquè els competidors inclosos en la categoria de bombers poguessin fer la pujada amb la indumentària que estableix el reglament del CCV.

L'actual Circuit de Carreres Verticals, d'abast nacional, va néixer el 2022 com a iniciativa d'un bomber almerienc, un apassionat d'aquest tipus de proves extremes en les quals se sumen esport i professió en un escenari sempre impactant, els edificis o estructures més alts de les nostres ciutats. Aprofitant l'empenta dels Jocs Mundials

de Polícies i Bombers (WPFG, World Police and Fire Games), que es disputen bianualment en una ciutat diferent del món en cada convocatòria i que inclouen la Cursa d'Escales (Stair Race) entre les seves proves estel·lars, anteriorment l'ACE mateixa ja va promoure un primer circuit nacional de cursa vertical, amb seus a Saragossa, València i l'Hospitalet de Llobregat.

La pujada d'escales és una de les activitats físiques que un bomber professional ha de dominar més, donades les dificultats inherents a la participació en un incident en alçada,

habitual a ciutats com Barcelona. En aquestes circumstàncies, cal pujar tan ràpid com sigui possible sense que això suposi un desgast massa elevat, perquè la nostra responsabilitat quan arribem al punt en alçada és poder actuar amb la suficient capacitat física i mental per resoldre les situacions que ens hi trobem.

A la dificultat de la pujada s'hi suma la que comporta el pes afegit dels nostres EPis i del material necessari per actuar. Un altre punt clau és l'estrès tèrmic que suposen les diverses capes que ens cobreixen el cos

mentre fem un exercici tan intens com aquest.

De la nostra capacitat per conèixer-nos en situacions d'aquest tipus en dependrà la nostra millor resposta en el dia a dia de la nostra feina. Per tant, aquesta competició ens ajuda a conèixer i dominar el nostre potencial i a aplicar-lo després de la millor manera possible.

En aquestes competicions, però, amb un dorsal enganxat, les imatges que es viuen a la línia d'arribada són de bombers totalment exhausts, havent posat tota la carn a la graella.

Podi de la Diagonal One d'equips Bombers amb Bombers Madrid, en primer lloc, bombers Ajuntament Saragossa segon lloc i Bombers Barcelona tercer lloc.

Dos bombers de Barcelona al terrat de la torre Diagonal One després del seu ascens.

Preparatius inicials abans de l'inici de la cursa vertical de la Diagonal One.

Un bomber de Barcelona en ple ascens a la Diagonal One.

De les vuit proves que inclou el CCV, tres tenen lloc a territori català. La primera, celebrada enguany el 24 de maig, és la Vertical Montserrat, la més dura de totes, amb un desnivell extrem de 388 metres i 2.180 esglaons que connecten l'estació inferior del funicular de la Santa Cova amb l'estació superior de Sant Joan. En l'edició d'enguany i en la del 2024, el campió en la modalitat d'ascens equipat va ser el bomber de Barcelona Adrià Duarri.

El mateix Adrià Duarri va ser el campió de la segona de les proves verticals catalanes, que és la setena del cir-

cuit. Aquesta prova, la Metropolitan Sky Run, aquest any ha tingut lloc el 18 d'octubre i va escollir com a escenari l'emblemàtica torre de l'Hotel Hyatt Regency Barcelona Tower, antic Hotel Hesperia Tower. En aquest cas hi havia 100 metres de desnivell, 569 esglaons i 29 plantes d'alçada.

Era la primera vegada que la pujada a aquesta torre formava part del circuit nacional, però del 2010 al 2014 ja va tenir lloc una prova equivalent al mateix escenari. La prova es va reprendre el 2024, amb uns altres promotors, i ara ha quedat integrada al CCV.

A part del triomf absolut de l'Adrià, Bombers de Barcelona, amb l'aportació de Víctor Dobaño i Sergio Carrique, va guanyar la categoria per equips. En segon lloc es van classificar els Bombers de la Generalitat, que a més eren els amfitrions bomberils d'aquesta prova, ja que l'escenari triat està situat al municipi de l'Hospitalet de Llobregat, que precisament enguany celebra el 50è aniversari del seu parc de bombers. Bombers d'AENA Barcelona va ser el tercer equip classificat en aquesta jornada.

A nivell individual, en la categoria de dones es va imposar la bombera aspirant del Cos de Bombers de la Generalitat Maria Mas. Els segons i tercers classificats masculins i femenins van ser Joan Riba i Anna Caballer (tots dos de Bombers de la Generalitat), i Àngel García i Carla Comas, bombers de Saragossa i Barcelona.

Com a cloenda d'aquest circuit, el dissabte 15 de novembre va tenir lloc la 2a Cursa Vertical Torre Diagonal One. Aquí tocava pujar 24 plantes, amb 600 esglaons i 110 metres de desnivell. Aquest cop, l'ACE s'encarregava d'oferir els equips respiratoris, el control de l'equipació dels bombers participants, el control de la seguretat i el compliment del reglament durant l'ascens a la torre.

Esportivament, aquest cop els guanyadors van ser el bomber de la Comunitat de Madrid Félix Angulo en categoria masculina i Anna Caballer, aspirant del Cos de Bombers de la Generalitat, en la femenina. En segon i tercer lloc masculí i femení es van situar Carlos Tejeda i Carla Comas (Bombers de Madrid i Barcelona, respectivament), i Àngel García i Laura Pallarés (Bomberos de Zaragoza i bombera d'AENA Barcelona).

Per equips, un combinat de bombers de l'Ajuntament i la Comunitat de Madrid van ser els millors, seguits pels bombers de l'Ajuntament de Saragossa i Bombers de Barcelona, tots tres equips separats per molts pocs segons.

La prova barcelonina va comptar amb el suport operatiu de Bombers de Barcelona, que va aportar a l'esdeveniment una bomba rural pesant i una ambulància amb les seves dotacions, així com amb la presència del cap d'unitat Gerard Pradas i el cap de guàrdia Albert González, que es van encarregar del lliurament dels premis, no només de l'edició d'enguany de la 2a Cursa Vertical Torre Diagonal One, sinó també als guanyadors del CCV de l'any anterior, aprofitant la presència de diversos dels competidors del 2024 i que aquesta cursa representava la cloenda del circuit d'enguany.

Metropolitan Sky Run. Podi Equips Bombers. Barcelona primers, Generalitat segons, AENA Bcn tercers.

Sortida del bomber de Barcelona Adrià Duarri, campió de la categoria Bombers equipats a la Metropolitan Sky Run.

28 d'abril, gran apagada a Barcelona: la ciutat es queda a les fosques

Una fallada a la xarxa elèctrica europea deixa sense llum milers d'usuaris i posa a prova la resposta dels serveis municipals.

Jofre Céspedes Sanchís
Cap de Guàrdia de
l'SPCPEIS. Tècnic a la Unitat
Normativa i Prestacional
Fotos: Bombers de Barcelona

Barcelona va viure el passat **28 d'abril**, al voltant de les **12.30 h del matí**, una **apagada elèctrica de gran abast** provocada per una **fallada tècnica a la xarxa elèctrica europea**. L'incident, que va afectar especialment la connexió entre la **península Ibèrica i França**, va deixar la ciutat **sense subministrament elèctric durant tot el dia**, amb conseqüències notables per al funcionament quotidià i els serveis essencials.

L'afectació, d'abast estatal, va posar de manifest la **interdependència de les grans ciutats amb la infraestructura energètica continental**. A Barcelona, milers d'usuaris es van quedar sense llum, i la interrupció del servei va tenir un **impacte crític en el transport públic, els centres sanitaris, els comerços i els habitatges**.

Davant la situació, es van **activar els protocols d'emergència municipals** i el **servei de Bombers de Barcelona** va adaptar la seva guàrdia per **garantir la resposta ràpida** a possibles incidències derivades de la manca d'electricitat. La coordinació amb altres serveis municipals va ser clau per mantenir la seguretat i donar suport a la població afectada.

Com m'explicava una companya d'oficines al cap d'uns dies, «*la Gran Via era una riuada de gent tornant a peu cap a casa des dels centres educatius o de feina que s'havien quedat sense llum*».

La guàrdia

El 28 d'abril es preveia com una guàrdia ordinària de pre-campanya forestal. Estaven programades una pràctica forestal a camp i rutes preventives forestals i urbanes al matí i la tarda. A primera hora, durant el brínging habitual entre el cap de guàrdia, el cap de sala i els caps de sector, es va validar el personal als parcs fent els moviments necessaris per assegurar els mínims operatius.

Un cop completades les tasques inicials, com a cap de guàrdia, em trobava a les dependències de l'Espai Bombers duent a terme tasques de gestió, quan es va produir l'**apagada elèctrica**. En aquell moment, una comunicació telefònica d'un company amb una tècnica del districte de Sant Martí va permetre constatar que l'**afectació abastava diversos districtes**. Immediatament, em vaig dirigir al **Centre de Gestió d'Emergències (CGE)** per **valorar la situació**, coincidint amb l'arribada del **cap de dia**.

Eren al voltant de les 12.30 h. Les primeres informacions que arribaven indicaven un tall de subministrament elèctric que

afectava diversos països europeus. Mentrestant, una allau de trucades apareixien a les pantalles dels ordinadors, i en menys de cinc minuts ja havien entrat més de trenta serveis (persones atrapades en ascensors, trens parats amb passatgers i olors de fum). Com és habitual, la gestió a la sala passava de 0 a 100 en un segon. En aquell moment, ja vam prendre consciència del que vindria les pròximes hores i de la importància d'anticipar el màxim d'accions possibles per mantenir l'operativitat de Bombers.

Valoro molt positivament que inicialment, mentre s'assignaven els primers serveis des de la sala de bombers, es va treballar de forma activa per definir una estratègia de resposta.

Com a servei de resposta a l'emergència, la prioritat es va centrar a recollir informació del que estava succeint a la ciutat:

1. Persones atrapades en espais tancats (ascensors i transport subterrani).

2. Reconeixements d'olor de fum, deguts principalment a l'encesa dels grups electrògens.

3. Possibles fallades en sistemes de ventilació en túnels i estacions de les infraestructures ferroviàries.

4. Possible afectació de dispositius mèdics i equips sanitaris.

5. Collapses puntuals en la mobilitat urbana que poguessin provocar sobreaccidents.

Paral·lelament a la recollida d'informació, les primeres línies de treball es van dirigir a configurar els espais de la sala de bombers i dimensionar les necessitats de personal tant a sala com a parc. El **repte principal** va consistir a **ajustar la guàrdia** en termes operatius i de coordinació per **mantenir la capacitat de resposta** davant una emergència d'aquesta magnitud. Per donar-hi resposta, es va optar per **estructurar l'organització en sectors funcionals i geogràfics**, amb l'objectiu d'optimitzar els recursos disponibles i garantir la cobertura de tots els serveis prioritaris.

Com a primeres accions es va:

- **Reconfigurar la sala de bombers del CGE:** Es va activar el vehicle de comandament A030 per donar suport i poder centrar les informacions en l'àmbit de la coordinació. Allunyat del soroll de la gestió immediata, però situat al carrer, davant de la sortida d'emergència i al costat de la sala, va permetre tenir un espai inde-

Vehicle de comandament A030 constituït com a CCB. Foto: Iñaki Feliu.

pendent de treball on poder analitzar, anticipar, dirigir i informar del que estava succeint a la ciutat com a Centre de Comandament de Bombers (CCB).

- **Assegurar la comunicació entre el CGE i els parcs de bombers:** En un primer moment es va activar el procediment de comunicació, en què els telefonistes dels parcs estan a l'escolta del canal de comunicació i tenen un paper destacat en l'activació de les dotacions, ja que es preveia una possible caiguda del sistema telefònic.

- **Reforçar el personal tècnic i operatiu de la guàrdia:** La majoria de personal tècnic d'oficines es va apropar al CGE. Es van incorporar vuit comandaments en l'àmbit de coordinació segons les necessitats de la sala de bombers i al CCB. En l'àmbit operatiu, en total es van incorporar trenta bombers, que van permetre afegir set tancs addicionals. Cal destacar el compromís i la predisposició del personal fora de guàrdia, que ja des d'un primer moment es va oferir a incorporar-se al servei, i la tasca realitzada des de la Divisió d'Operacions per fer les activacions.

Dia de la guàrdia. Resposta del servei de Bombers de Barcelona en fase crítica

En la fase inicial de l'emergència es va constituir el Centre de Coordinació Operativa CECOPAL, del qual formava part el cap de Bombers, Sebastià Massaguer. La direcció va ser assumida per l'alcalde de Barcelona, Jaume Collboni, i la direcció tècnica del Pla Bàsic la va exercir la gerenta de l'Àrea de Seguretat, Prevenció i Convivència, Maite Català. Paral·lelament, en l'àmbit de la Protecció Civil, el cap de la Divisió de Protecció Civil i Coordinació de l'SPCPEIS, Héctor Carmo, feia de connexió amb el CECAT des de la sala de bombers. També es va destinar personal al CECOR tècnic, al CECOPAL i al comitè tècnic del Procicat.

En l'àmbit operatiu i de coordinació de Bombers de Barcelona, el cap de dia, Àngel López, va assumir el comandament de la intervenció. Per poder donar resposta als requeriments que la ciutat demanava, es va organitzar l'emergència definint sectors funcionals i geogràfics que es van nodrir de la incorporació del cap de guàrdia d'imaginària i de vuit comandaments tècnics distribuïts entre la sala de bombers i el CCB.

Operacionalment, es va dividir Barcelona i la sala de bombers en dos **sectors geogràfics** (nord i sud) que, amb el reforç de personal a sala i parc, es va ampliar a un tercer sector. Això va permetre treballar en un canal de comunicació diferent a cada sector, repartint la gestió de serveis a la sala.

Cal destacar la importància de poder alliberar un binomi de caps de sala per monitoritzar la cua dels més de 200 serveis actius durant l'emergència i fer retrucades a l'alertant per actualitzar la informació i prioritzar les incidències.

La incorporació del personal tècnic de les oficines (caps de guàrdia, caps de sala i tècnics de protecció civil) i comandaments de bombers a la sala va permetre destinar efectius a les diferents sales de control de la ciutat per tenir informació des del mateix punt i generar quatre **sectors funcionals**:

1. Sector funcional d'infraestructures ferroviàries Des del CCB es va enviar un comandament d'enllaç RENFE-ADIF a quatre centres i a TMB, on es va fer el seguiment dels buidatges dels

vagons aturats a les vies i de la possibilitat que hi hagués persones atrapades als ascensors de les estacions de tren i metro.

2. Sector funcional sanitari Des d'un primer moment el CCB va contactar amb el SEM per tenir informació de primera mà sobre la situació als principals hospitals i al Consorci Sanitari de Barcelona i poder anticipar-se a necessitats urgents.

Preveient una possible necessitat entre les persones de fora de Barcelona que no poguessin tornar a casa per la falta de connexió per transport ferroviari, es va generar un **subsector social** per organitzar, a través de la Creu Roja, pavellons d'acollida.

3. Sector funcional logístic Des del CCB es va gestionar la logística, principalment, en dos àmbits:

3.1. Subministrament de combustible per a generadors, per donar **suport als centres d'equipament municipal**. En aquest punt cal destacar la feina feta per la nostra cisterna de gasoil J-11, que va permetre omplir els dipòsits de combustible dels generadors elèctrics en centres sanitaris, CUESB (Centre d'Urgència i Emergències Socials de Barcelona), residències, Ajuntament, IMI (Institut Municipal d'Informàtica), Servei Català de Trànsit, teleassistència, etc.

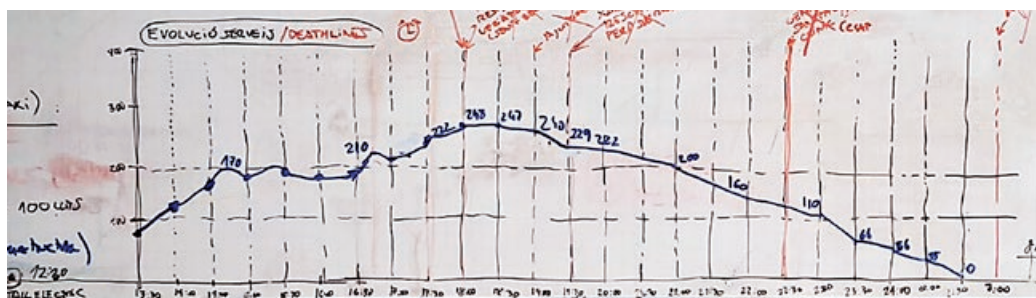
3.2 Muntatge dels pavellons. A la vesprada, conjuntament amb la Creu Roja i la Guàrdia Urbana, ja teníem organitzats uns pavellons amb el muntatge de llits fet i l'avituellament distribuït, i amb combustible als generadors subministrats per la Creu Roja.

4. Sector funcional CDO (central d'operacions) Es va desplaçar un comandament d'enllaç per conèixer la disponibilitat de recursos logístics i de generadors en particular.

«L'apagada va provocar que la majoria de gasolineres estiguessin fora de servei. Un agraïment especial per a totes les persones que, encara que feia hores que feien cua per posar benzina, deixaven pas al nostre vehicle J-11 perquè pogués omplir el dipòsit de mil litres de gasoil per poder continuar la tasca de proveir de combustible els grups electrògens d'instal·lacions municipals i vulnerables.»

Serveis realitzats durant l'apagada

Des d'un primer moment, els avisos van ser per un gran nombre de serveis per rescatar persones atrapades en ascensors i falses alarmes causades per l'olor de fum per l'encesa de grups electrògens. Les trucades de passatgers de metro o tren, en les línies subterrànies, s'hi començaven a intercalar, cosa que feia que la prioritització agafés importància. Fins a confirmar que les olors de fum eren generades per l'encesa de grups electrògens, a la sala es respirava una gran tensió, ja que la possibilitat de tenir diversos incendis locals hauria deixat la ciutat

Seguiment de serveis actius. Foto: Bombers de Barcelona

amb els efectius de resposta molt limitats.

Mentre es gestionava la primera onada de trucades es va poder comunicar amb els caps de sector i els parcs de bombers per acordar l'estratègia definida inicialment des del CGE. Aquest va ser un dels punt clau en la gestió operacional de l'emergència.

Dels 844 serveis gestionats a la sala de bombers del CGE se'n van derivar **430 intervencions**. Majoritàriament es van fer salvaments de persones i assistències tècniques. Per sort, els serveis d'incendis van ser de poca entitat i la gran majoria tan sols van requerir enviar-hi una autobomba.

En la taula 1 es detalla el resum dels serveis realitzats durant l'episodi de l'apagada a la ciutat de Barcelona. L'episodi s'inicia a les 12.30 h del matí del 28 de març del 2025 i es dona per finalitzat internament a Bombers a les 6.00 h del matí del 29 de març.

La majoria dels serveis realitzats (79,5%) van ser salvaments. Les assistències tècniques van representar el 14,4% i els avisos d'incendis el 6,1%.

Com es pot observar en la taula 2, dins de la tipologia de serveis de salvaments, en part similars, es van fer rescats en ascensor i serveis per pujar persones amb mobilitat reduïda al seu domicili.

«Recordo una residència de gent gran, on un caporal que hi havia intervingut m'explicava com havien pujat més de quaranta persones al vespre perquè poguessin anar a les habitacions a dormir..., o els serveis requerits a peu de carrer per persones vulnerables que no podien accedir a casa seva per la falta d'electricitat a l'ascensor.»

Des del CCB, a temps real i actualitzant cada trenta minuts, es va fer el seguiment dels serveis en cua. Des de les 14.00 h fins a les 23.00 h es podien observar a les pantalles més de 100 serveis en cua. L'interval més crític va ser de les 16.30 h a les 20.30 h, amb més de 200 serveis en cua i pics propers als 250.

Seguiment de serveis actius. Bombers de Barcelona

Per afrontar aquesta problemàtica d'acumulació de serveis va ser molt útil l'aprenentatge proporcionat per la gestió feta durant el temporal Glòria, que aleshores es va resoldre destinant el cap de sala al monitoratge dels serveis en cua. En aquesta ocasió es van poder destinar dos caps de sala exclusivament a fer el monitoratge dels serveis que entraven pel 112 i retrucades, amb la missió de prioritzar les incidències amb un risc diferencial (incendis, fugites de gas, col·lapses estructurals...).

Taula 1

TIPOLOGIA SERVEI	GESTIONATS	SORTIDA	TOTAL
Incendis	137	130	267
Salvaments	150	148	298
Assistència tècnica	40	57	97
TOTAL	287	278	565

Taula 1: resum dels serveis realitzats durant l'episodi de l'apagada a la ciutat de Barcelona

Taula 2

TIPOLOGIA SERVEI	GESTIONATS	SORTIDA	TOTAL
Ascensor entre pisos	137	130	267
Auxili persona mobilitat reduïda	150	148	298
TOTAL	287	278	565

Taula 2: resum dels serveis realitzats durant l'episodi de l'apagada a la ciutat de Barcelona: rescats en ascensor i serveis per pujar persones amb mobilitat reduïda al seu domicili.

En els **salvaments de persones atrapades en ascensors** es va prioritzar el rescat en ascensors d'hospitals, geriàtrics, espai públic i transport subterrani. A la vesprada, la prioritat van ser les persones vulnerables o amb mobilitat reduïda que seguien al carrer i no podien accedir a casa seva.

Estudi comparatiu d'episodis crítics d'emergència a Barcelona

Per contextualitzar les **necessitats de la ciutat durant episodis crítics d'emergència**, s'ha elaborat una **taula resum 3** amb les dades de **serveis gestionats a la sala i intervencions dels Bombers de Barcelona** en moments significatius: la **revetlla de Sant Joan en els darrers cinc anys**, la **borrasca Caetano**, el **temporal Glòria** i l'**apagada del 28 d'abril**.

L'estudi comparatiu d'aquests quatre episodis permet **valorar la importància de la planificació, la coordinació i la flexibilitat operativa** en la gestió de grans emergències urbanes. Així com en les revetlles de Sant Joan es planifiquen dispositius especials anualment i es pot modular una resposta eficient, en els esdeveniments meteorològics sobrevinguts s'obre un espai de millora en l'organització degut a la dificultat d'anticipar-s'hi.

Coordinació i reconeixement institucional

L'Ajuntament de Barcelona, mitjançant el Centre de Coordinació Operativa Municipal (CECOPAL), va mantenir una gestió constant de l'emergència, en contacte directe amb les companyies elèctriques i els cossos d'emergència.

Un cop restablert el subministrament, el govern municipal va **expressar públicament el seu agraïment i reconeixement als Bombers de Barcelona i als altres serveis d'emergència municipals** per la seva actuació ràpida, coordinada i eficaç. En declaracions posteriors, el consistori va destacar «la professionalitat, la celeritat i la capacitat de resposta davant una situació inesperada i d'alt impacte», i va fer valdre la fei-

na discreta però essencial d'aquests cossos per garantir la seguretat i el benestar de la ciutadania. L'Ajuntament també va anunciar que revisarà els protocols de resposta davant incidències elèctriques i que continuarà reforçant la coordinació entre serveis municipals per fer front a situacions d'aquesta naturalesa, cada cop més freqüents en un context de xarxes interconnectades a escala europea.

Interior del CGE. Foto: Iñaki Feliu.

Taula 3

DIA	SERVEIS GESTI- ONATS A SALA	INTERVENCIÓ DE BOMBERS
Sant Joan 2025	444	201
Apagada 28/04/2025	844	430
Borrasca Cae- tano 20/11/2024	375	148
Sant Joan 2024	259	141
Sant Joan 2023	311	174
Sant Joan 2022	380	172
Sant Joan 2021	395	189
Sant Joan 2020	205	145
Temporal Glòria 22/01/2020	252	137
Temporal Glòria 21/01/2020	1252	328
Temporal Glòria 20/01/2020	543	271
Temporal Glò- ria 19/01/2020	266	156

Taula 3: dades de serveis gestionats a la sala i intervencions dels Bombers de Barcelona en moments significatius.

Professionalitat, la celeritat i la capacitat de resposta davant una situació inesperada i d'alt impacte

Més enllà de les grans emergències

La resposta del servei d'emergències s'ha d'adaptar a una nova tipologia d'incidències en què s'arriba al límit del col·lapse i l'afectació comunitària sobrepassa el que fins ara era previsible. La pandèmia de la covid, el temporal Glòria, els grans incendis forestals, la dana a València o la recent apagada del 28 d'abril han posat al límit el sistema d'emergències i suposen un repte de futur.

És per això que, més enllà d'una bona capacitat de reacció a una incidència i de la coordinació eficient entre les diverses agències municipals, en els propers anys el sistema d'emergència ha de treballar en la millora de la coordinació entre cossos de diferents ciutats, comunitats i països per poder respondre a cada situació, més enllà de les grans emergències.

La resposta del servei d'emergències s'ha d'adaptar a una nova tipologia d'incidències en què s'arriba al límit del col·lapse i l'afectació comunitària sobrepassa el que fins ara era previsible.

L'apagada del 2025

Text: Divisió de Protecció Civil
i Coordinació de l'SPCPEIS
Fotos: Bombers de Barcelona

A tots ens sonen el Procicat, el Ventcat, l'Inuncat, etc.: són els plans d'emergència de Catalunya. Hi ha un pla d'emergència per a cada risc i, en el cas que alguna situació no estigui inclosa en algun d'aquests plans d'emergència, és el Procicat qui se n'encarrega.

Com molts altres municipis, Barcelona té el mateix tipus de plans que s'encarreguen de les emergències, però a nivell municipal. Estan tots aplegats en un document únic, el DUPRO-CIM (<https://ajuntament.barcelona.cat/bombers/ca/plans-demergencia-municipal>).

En matèria de protecció civil, Barcelona té una particularitat que la fa única a nivell de Catalunya, i és que aquest servei està completament professionalitzat, no es basa en els voluntaris com en altres localitats. De fet, ja fa uns anys que es va canviar el nom oficial del servei de Bombers de Barcelona; ara ens diem **Servei de Protecció Civil, Prevenció, Extinció d'Incendis i Salvament**. Així és: Bombers també som Protecció Civil.

I què vam fer durant l'apagada? A nivell operatiu es va reorganitzar i reforçar la guàrdia per donar resposta a un nombre de serveis molt variat i nombrós. (Aquest aspecte es detalla en un altre article.) Com a servei de protecció civil, la responsabilitat de Bombers va ser activar el Pla Bàsic d'Emergència Municipal i coordinar totes les agències implicades.

Preparatius a l'Estació del Nord. Foto: Bombers de Barcelona.

En matèria de protecció civil, Barcelona té una particularitat que la fa única a nivell de Catalunya

Com ho vam fer?

A Barcelona, un pla d'emergència s'activa en alguna de les fases previstes quan ho decideix la persona que n'ostenta la direcció formal, que en tots els plans és l'alcalde o, de manera operativa, la direcció tècnica fins que n'informa l'alcalde. En el cas del Pla Bàsic, la directora tècnica és la gerenta de Seguretat, Prevenció i Convivència.

Per què es va activar el Pla Bàsic?

Perquè el risc d'apagada elèctrica no estava inclòs en cap dels plans vigents actuals. El Pla Bàsic és com si fos el Procicat, però a nivell municipal.

Què passa quan s'activa un pla?

Es despleguen una sèrie de mitjans i sistemes de coordinació que no serien necessaris en l'operativa diària, com són el CECOR, el CECOPAL, el Consell Assessor, etc.

Què és el CECOR?

És una sala física que es troba a la Sala Conjunta de Comandament del carrer Lleida, a la qual es destina personal dels diferents serveis de la ciutat (siguin d'emergències o no) per tal de facilitar la coordinació entre tots els implicats. Hi poden tenir representació Bombers, SEM, Guàrdia Urbana, Mossos d'Esquadra, Metro, Bus, Renfe, ADIF, Central d'Operacions, ICUB, IBE, Policia Portuària, Creu Roja, etc., i Bombers som els encarregats de la coordinació com a protecció civil municipal.

Què és el CECOPAL?

És el centre on es prendran les decisions estratègiques i on hi ha representades les figures directives a nivell municipal: alcaldia, regidories, gerències, director de Bombers, cap de la Guàrdia Urbana, etc. Habitualment també s'ubica a la Sala Conjunta.

Qui forma part del Consell Assessor?

Està format per personal que pot aportar experiència i ajudar a la presa de decisions estratègiques a alt nivell.

La composició de molts d'aquests òrgans està determinada per la Instrucció de Protecció Civil Municipal i la Llei 4/1997, de 20 de maig, de Protecció Civil de Catalunya.

En tots aquest òrgans hi ha representació de la Divisió de Protecció Civil i Coordinació de l'SPCPEIS.

Així doncs, què vam fer?

Ho explicarem seguint la seqüència dels fets:

Arriben els avisos i la informació al CGE sobre l'abast de l'apagada.

1. S'identifica el risc i se n'avalua la gravetat segons uns criteris preestablerts en cada pla.

2. Es comunica aquesta avaluació a la direcció tècnica del pla i aquesta ordena activar el Pla Bàsic d'Emergència Municipal.

3. El CGE fa les gestions per activar el Pla i en fa la difusió a totes les agències implicades.

4. Es convoca el CECOR i el CECOPAL a la Sala Conjunta.

5. Tècnics de Protecció Civil es desplacen a la Sala Conjunta i s'uneixen a la resta de personal. Es destinen dos caps d'unitat a coordinar el CECOR i treballar en l'anticipació, a pensar «Què pot passar si...?». Un gran exemple és que del CECOR en surt la idea de buscar i preparar pavellons per si no torna l'electricitat i s'ha de donar aixopluc a totes les persones que no han pogut tornar a casa, principalment perquè la xarxa ferroviària s'ha aturat

6. La Creu Roja tindrà un paper destacat en la logística per equipar aquests pavellons amb lliteres i unes mínimes comoditats. També és aquí on arribaven diferents peticions d'algunes instal·lacions importants, com ara residències, hospitals, etc.

7. Es comuniquen totes les situacions identificades al CECOPAL per començar a treballar en les diferents solucions, de manera que a nivell municipal es busquin i es posin a disposició tots els recursos necessaris.

8. Superats els primers moments d'inevitable caos, a poc a poc s'estabilitza la situació i comença a funcionar tota la maquinària a nivell municipal per fer front a l'emergència.

9. Tot i que bona part de Barcelona ja havia recuperat la llum al voltant de les 22.00 h, el CECOR, el CECOPAL i la resta de recursos van estar actius durant tota la nit i fins ben entrat l'endemà, ja que la normalitat encara va tardar hores a restablir-se.

10. Finalment, quan la direcció tècnica del Pla ho considera adient, es desactiva el Pla i això es comunica a tots els serveis implicats.

**En resum,
l'activació d'un
pla d'emergència
fa que es posin
els recursos
municipals a
disposició dels
grups actuant
i ajuda a la
coordinació de
totes les agències
implicades.**

**Si teniu curiositat
sobre els plans
d'emergència
de Barcelona,
us animo a fer
una ullada al
DUPROCIM.**

És un document dens i extens, però un cop d'ull a l'índex permet fer-se una idea ràpida sobre el seu contingut.

**L'activació d'un
pla d'emergència
mai no és una
bona notícia,**

ja que vol dir que tenim una emergència, un risc a la ciutat, però són precisament aquests plans, i totes les accions que preveuen, el que ajuda a fer que Barcelona pugui tornar a la normalitat amb la mínima afectació possible de persones, medi ambient i béns.

Resum de la campanya forestal 2025

Text: Ordre del Servei de Bombers de Barcelona
Fotos: Bombers de Barcelona

Finalitzat el període de campanya forestal, enguany comprès entre els dies 2 de juny i 12 de setembre, es procedeix a fer un resum dels resultats més rellevants que inclou el període de precampanya, iniciat el 4 d'abril.

- ─ Durant la fase de precampanya s'han fet 33 activitats com a entrenament de les habilitats en incendis forestals. Aquestes activitats han inclòs el simulacre general, pràctiques i exercicis interparc, centrat als parcs de Vall d'Hebron, Sant Andreu i Vallvidrera i en coordinació amb el Centre de Gestió d'Emergències, així com pràctiques autogestionades als altres parcs.

- ─ S'han registrat 377 recorreguts preventius amb 188 recorreguts forestals, 177 recorreguts d'interfase i 12 recorreguts d'interfase en conjunt amb Guàrdia Urbana de Barcelona (GUB). Val a destacar l'assoliment de la totalitat dels recorreguts i l'increment del coneixement de les zones d'interfase (IZ) i la coordinació amb GUB.

- ─ Durant la campanya s'han activat 56 prealertes meteorològiques i 9 prealertes crítiques.

- ─ Durant aquests recorreguts s'han comunicat 136 incidències, entre hidrants, arbres i vegetació, cadenats i obstacles, deficiències en les pistes, als cablejats i d'altres, de les quals 34 a hores d'ara es té constància que ja estan solucionades. Destaquem també la tasca de revisió d'hidrants amb presa de dades hidràuliques, així com les proves de cobertura de xarxa.

- ─ S'han fet 33 serveis d'àmbit forestal, amb una superfície cremada de 0,94 ha, i s'ha de destacar que en cap dels incendis s'ha superat la nostra capacitat, amb plena eficàcia de les operacions d'extinció. Destaquem els serveis a la carretera de les Aigües la nit de Sant Joan i el foc de canyes de la llera del Llobregat.

Resum de la campanya litoral 2025

Text: Ordre del Servei de Bombers de Barcelona
Fotos: Bombers de Barcelona

Finalitzat el període de la campanya litoral, enguany compresa entre els dies 12 d'abril i 28 de setembre, es procedeix a fer un resum dels resultats més rellevants:

- S'han fet 47 activitats d'àmbit marítim, que inclouen 46 pràctiques amb els parcs de Montjuïc, Llevant i Zona Franca, així com un simulacre interagències per desplegar el model de rescat aquàtic de Bombers de Barcelona a la ciutat i observar la seva capacitat de resposta.

- S'han fet 277 actuacions de prevenció operatives entre recorreguts litorals dels parcs de Montjuïc i Llevant i les accions preventives del personal de salvament aquàtic. Es constata un increment en el nombre d'activitats respecte a anys anteriors gràcies

a una millor distribució dels recorreguts litorals i de les activitats en àmbit aquàtic.

- No hi ha hagut actuacions per superació de llindars meteorològics i de contaminació durant la campanya litoral.

- S'han registrat 322 actuacions en entorn marítim que han requerit la intervenció de diversos parcs i del grup de salvament aquàtic. Entre aquestes actuacions destaquen trenta salvaments, un incendi i catorze ser-

veis tècnics. Els serveis inclouen la recuperació d'un dron, l'amaratge d'emergència d'un helicòpter, la recerca de diversos nedadors desapareguts i el reconeixement aquàtic d'un remolcador amb una important via d'aigua.

Actualització de l'Espai Bombers 2024-2025

Unitat Espai Bombers i
Divulgació de la Prevenció

Des de la seva inauguració, el novembre del 2016, l'Espai Bombers ha experimentat diversos canvis puntuals, tant en la seva funcionalitat com en els continguts. L'any 2020 s'hi va traslladar la Divisió de Prevenció i, poc després, també la direcció. La sala d'exposicions temporals va veure modificada la seva fisonomia, i altres zones de les plantes superiors van perdre progressivament el caràcter expositiu per passar a tenir un ús administratiu.

A inicis del 2024, però, dos fets van fer necessària una nova reestructuració de l'espai museístic: la finalització de l'exposició «Protegir Barcelona» —amb el retorn consegüent de vehicles i objectes al museu— i la culminació de les tasques de restauració de l'autoescala **Delahaye 59 E**, a càrrec de la Plataforma per a la Defensa del Patrimoni Històric de Bombers de Barcelona (PDPHBB).

Davant d'aquest escenari, la Unitat Espai Bombers

Antiga sala temporal destinada a la història de Bombers de Barcelona.

va decidir analitzar les necessitats de reordenació per integrar-les en un projecte de renovació que donés coherència i sentit global al discurs expositiu. Des d'aleshores, s'han anat implementant progressivament aquests canvis fins a arribar a la inauguració de l'exposició temporal «Mare Sola Bombera», a inicis de setembre del 2025, que en marca, d'alguna manera, la culminació.

L'espai museístic de l'Espai Bombers s'articula tradicionalment entorn de tres pilars: **la història dels Bom-**

bers de Barcelona, l'ofici de bomber i bombera i la prevenció d'incendis.

Pel que fa al primer pilar, el canvi més significatiu ha estat abandonar el model actual de sala d'exposicions temporals per destinar aquest espai íntegrament a la història del cos. Seguint l'estil de l'exposició temporal «Els bombers i les bombes de vapor. 1826-1920», es presenta un recorregut cronològic que explica l'evolució de Bombers de Barcelona vinculant-la als canvis tecnològics i socials de la ciutat. La recuperada bom-

ba de vapor **Ludvigsbergs** de finals del segle XIX —coneguda a la casa com «la Sueca»—, fins aleshores al MUHBA Oliva Artés, hi ocupa un lloc central, al costat de la **Merryweather Valiant**.

El segon pilar, dedicat a l'**ofici de bomber**, centra la major part de l'exposició permanent a la sala principal. En aquest espai s'ha fet una reordenació de les cinc illes temàtiques —persones, EPIs, eines, parcs i comunicacions— amb un doble objectiu: acollir nous vehicles i crear un espai central adequat per a actes institucionals. Els vehicles incorporats són l'autoescala **Delahaye 59 E**, el vehicle de comandament **Ford A** del 1929 i la icònica **Genoveva**, que també tornava de l'exposició «Protegir Barcelona».

En l'àmbit de l'ofici destaca una altra novetat molt vistosa. Es tracta de **dues maquetes** que mostren de manera molt il·lustrativa tant les instal·lacions d'un parc de bombers com les pràctiques que s'hi duen a terme, amb el pati i la torre de pràctiques inclosos.

Maqueta del pati d'un parc de bombers. Torre inspirada en la de la Vall d'Hebron.

Maqueta de l'interior d'un parc de bombers.

Aquest projecte ha estat possible gràcies a la col·laboració de **Playmobil**, que ha cedit totes les figures i els vehicles necessaris, i no cal dir que és l'element més exitós entre els visitants més petits.

Pel que fa al tercer pilar, **la prevenció d'incendis**, cal recordar que l'Espai Bombers també rep el nom de Parc de la Prevenció. Tot i que l'edifici acull nombroses activitats divulgatives per a escoles, es veia la necessitat de donar més protagonisme a aquest àmbit dins de l'exposició permanent. Per això s'ha creat un nou espai, el **Racó de la prevenció**, dedicat específicament a la prevenció d'incendis, recuperant per a l'exposició una zona destinada a ús administratiu, amb un doble objectiu: d'una banda, oferir una visió bàsica dels elements tècnics que fan més segurs els edificis, destacant la feina feta des del vessant de la prevenció, i de l'altra, transmetre els consells de prevenció i autoprotecció a la ciutadania, una missió que correspon

als bombers i bomberes.

I arribem al setembre del 2025, punt i seguit en aquest recorregut a través d'una mica més d'un any i mig d'intervenció, amb la inauguració de l'exposició temporal «Mare sola bombera», la primera de moltes que esperem poder organitzar. Per a un Espai Bombers amb cada cop menys espai lliure, s'ha buscat un sistema de panells modulars que permeti maximitzar la flexibilitat de poder organitzar tot tipus d'exposicions de petit format per seguir relatant aspectes de la història, l'ofici de bomber i bombera i la prevenció d'incendis a Barcelona.

Les reformes a l'Espai Bombers no s'aturaran aquí. Aviat, a inicis del 2026, es durà a terme la substitució de tots els equips audiovisuals originals de l'espai museístic, malmesos des de fa un temps. Això ha de permetre recuperar una part singular de l'exposició, que és la divulgació de l'ofici pels seus protagonistes, els bombers i les bomberes, que a través dels vídeos projectats als tòtems expliquen al visitant

Espai d'exposicions temporals.

tot el que fa referència als parcs, les eines i els vehicles, entre d'altres. Però més enllà del manteniment necessari de l'equipament, se seguirà treballant perquè l'espai sigui tan viu com sigui possible i que, dins de l'estructura expositiva que tenim, el contingut vagi evolucionant i renovant-se amb l'objectiu d'incorporar nous objectes i experiències atractives per a tots aquells que estan interessats a saber més coses sobre Bombers de Barcelona.

Les reformes a l'Espai Bombers no s'aturaran aquí.

Racó de la prevenció

La Mercè dels bombers

Text: Divisió de Protecció Civil
i Coordinació de l'SPCPEIS

Fotos: Bombers de
Barcelona

El setembre és un mes de tornada a la rutina: la canalla torna a l'escola i comença la gimcana de portar-los a les extraescolars, els quioscs s'inunden de colleccionables que mai acabarem, es normalitzen els torns als parcs de bombers, li diem «Fins l'any vinent!» al parc de Vallvidrera i, a final de mes..., torna la Mercè.

Tots sabem que Barcelona és una munió de barris, cadascun amb la seva festa major, però n'hi ha una de gran, la que tothom que viu i treballa a la ciutat pot sentir com la seva gran festa major: la Mercè.

Els serveis d'emergències mai parem, ja ho sabeu, i tot i que a la Mercè no se'ns hi vegi gaire, Bombers hi som ben presents.

Durant els mesos previs, la Divisió de Protecció Civil i Coordinació té reunions

amb l'Institut de Cultura de Barcelona i la Guàrdia Urbana per analitzar les edicions passades i treballar per dissenyar espais de festa que garanteixin la seguretat de públic i participants. Un gran exemple d'aquests treballs de preparació són les diades castelleres de la plaça Sant Jaume, on ja fa força anys es va analitzar la capacitat d'ocupació de la plaça i es van predefinir carrers d'entrada i sortida que es van obrint i tancant depenent de la densitat de persones que hi ha. Si mai hi aneu i aixequu la mirada més enllà de l'enxaneta en direcció al terrat de l'Ajuntament, ens hi trobareu observant atentament l'evolució de la jornada i donant instruccions als auxiliars encarregats d'obrir i tancar carrers.

També som presents als concerts més multitudinaris, com els de l'avinguda Maria Cristina i la platja del Bogatell, on membres de la Unitat de Planificació i Anàlisi de Risc coordinen

Centres de Comandament Avançat on hi ha representants de l'organització, de la Guàrdia Urbana, dels Mossos d'Esquadra, del SEM i de la Creu Roja.

I precisament als concerts del Bogatell aquest any s'hi han fet preventius per part del Grup de Salvament Aquàtic i Subaquàtic, els *ranes*, com els coneixem tots, que han unit forces amb embarcacions de la Creu Roja pentinant la platja per si algun despistat decidia allargar la festa cap a l'aigua.

Sens dubte on se'ns pot veure més clarament és als actes de foc com el gran correfoc que ja fa uns anys s'organitza al passeig de Gràcia, on arribem a destacar fins a tres tancs pesants, ambulància i comandament; l'espectacle pirotècnic de la Mar Bella i el Piromusical, on sempre hi ha alguna espurna que ens fa córrer quan ja tothom enfila cap a casa..., no fos cas que un incendi arribés al MNAC i haguéssim de patir per les pintures de Sixena.

Tanmateix, si hi ha una tasca poc agraïda i coneguda és la de coordinació de totes les agències a la sala de CECOR de la Sala Conjunta de Comandament. Tècnics de la Unitat de Planificació i Anàlisi de Risc lideren aquesta coordinació, una missió que tenim encomanada els bombers com a Protecció Civil municipal. La presència i tasca al CECOR comença des d'hores abans del pregó que dona inici a la festa i s'allarga fins hores després que esclati l'últim petard del Piromusical.

Tot i el gran nombre d'actes que es fan durant la Mercè i els centenars de milers de persones que hi assisteixen, les emergències generades per les festes són comptades i ben segur que aquesta normalitat i tranquil·litat és gràcies a l'intens treball previ i durant les festes que es fan des de Bombers i la resta de cossos d'emergències per dissenyar unes festes segures i garantir que s'apliquin les decisions i mesures acordades els mesos previs.

Acabem pel començament amb unes paraules de la pregonera d'aquest any, l'actriu Emma Vilarasau: «L'inici de la decadència d'una ciutat és quan perd la seva gent». Les festes majors són el màxim exponent de la cultura popular que evita aquesta decadència i, en un món cada vegada més homogeni i insuls, ens permet mantenir una identitat singular de la qual podem estar ben orgullosos.

Per molts anys de Mercè, i que per molts anys Bombers de Barcelona en continuem formant part!

La nova promoció de bombers i bombers de Barcelona finalitza la formació bàsica

Acte de benvinguda a la nova promoció, al Saló de Cent. Foto: Ajuntament de Barcelona.

Oriol Salvador Safont
Sotsoficial de l'SPCPEIS
Coordinador del curs
de formació bàsica
de Bombers de
Barcelona 2024

El passat **27 de juny**, amb l'entrega de diplomes a la sala d'actes de l'**Institut de Seguretat Pública de Catalunya (ISPC)**, es va cloure una nova edició del curs de formació bàsica de bombers, impartit a l'**Escola de Bombers, Protecció Civil i Agents Rurals (EBPCAR)**.

Aquesta edició ha estat destinada exclusivament als **60 nous aspirants a bombers i bombers de Barcelona** que van superar el concurs d'oposició lliure convocat l'any 2023. Durant vuit mesos intensos, els participants

—**57 homes i 3 dones**— s'han format en tots els àmbits competencials propis de la professió fins a assolir una preparació integral per a la seva futura tasca al **Servei de Protecció Civil, Prevenció, Extinció d'Incendis i Salvament (SPCPEIS)**.

El curs ha tingut una **durada total de 895 hores lectives**, de les quals 725 s'han fet de manera presencial, i ha comptat amb la participació de més de 350 formadors i formadores de diversos àmbits, majoritàriament personal en actiu de l'SPCPEIS. Les tres seccions de vint alumnes han desenvolupat activitats formatives en més de quinze ubicacions diferents, entre les quals destaquen **Saragossa, Manresa, la Seu d'Urgell,**

Castellnou de Bages i diversos **parcs de Bombers de Barcelona**.

Durant tot el procés formatiu, els alumnes han comptat amb el suport constant dels **sis tutors del curs** (dos per secció), que els han guiat i els han transmès els **valors fonamentals** associats a l'uniforme i l'escut que representen.

A partir de finals de juny i **fins al desembre del 2025**, les 60 persones aspirants han passat a ocupar una plaça de **bombers en pràctiques a l'SPCPEIS**. Des de la Divisió d'Operacions s'ha planificat la seva distribució per parcs i torns i s'ha establert un itinerari **fins al gener del 2027** que inclourà la **rotació per almenys tres parcs diferents**, per garan-

tir una experiència completa i diversa.

Com és tradició, a mitjans de juliol es va celebrar al **Saló de Cent de l'Ajuntament de Barcelona** l'acte oficial de **benvinguda a la nova promoció**. Durant la cerimònia, presidida per l'alcalde de la ciutat, els nous bombers i bombers van rebre el galó que els identifica i van poder compartir aquest moment tan especial amb les persones que els han acompanyat durant el seu camí.

Així, Barcelona suma una **nova generació de professionals** compromesos amb el servei públic, preparats per continuar garantint la seguretat i el benestar de la ciutadania.

Benvinguts a la família!

Concurs d'excarceració 2025 – Bombers de Barcelona

Bombers de Barcelona

Els dies 23 i 24 d'abril es va celebrar el concurs intern d'excarceració 2025 a les instal·lacions del parc de Llevant, amb un total de catorze equips participants, dos dels quals eren equips invitats.

Els resultats del concurs van ser:

1r equip classificat Eixample A.

Millor comandament Eixample A - Xavier Terré Gaset.

Millor equip tècnic Eixample C - Albert Bros Sabrià, Marc Pargaña Torrent, Sergi Rifà Parés, Ferran Casas Simón.

Millor sanitari/a Eixample E - Marc Solanes Pérez.

L'equip guanyador del concurs, Eixample torn A, va participar com a representant del Servei en el concurs estatal celebrat a Cartagena els dies 14,15 i 16 de maig.

En el concurs estatal hi van participar 22 equips, amb dues maniobres d'excarceració i una de trauma per equip.

La classificació dels representants de Bombers de Barcelona va ser:

11a posició a la categoria general.

8a posició a la categoria de sanitaris.

12a posició a la categoria d'equip tècnic.

17a posició a la categoria de comandament.

Moltes felicitats a tots els equips, tant per la participació com per l'esforç i els aprenentatges assolits!

Mare sola bombera

El reportatge també és, per a mi, un homenatge personal cap a ella.

Text: Francesc Plana

El reportatge «Mare sola bombera» neix de la inquietud de Bombers de Barcelona i també meva, com a fotògraf i bomber company de la Míriam, d'explicar des d'una mirada íntima la història d'una companya i una font d'inspiració.

Una persona amb valors, amb disciplina, una bombera que ja fa vint anys que va entrar a formar part del cos de Bombers de Barcelona, lluitant literalment colze a colze directament amb un col·lectiu masculinitzat al 100%, que va obrir camí a l'entrada de la dona al cos i que aquí en aquest reportatge, un altre cop, ara amb el repte de ser mare ella sola, degut a les circumstàncies que siguin, ha d'afrontar autèntics reptes logístics.

A més, ha d'estar donant un servei públic de qualitat i assumint els riscos que van lligats a aquesta feina. Tota la seva història és una font d'inspiració per a la societat i penso que també és un exemple o referent femení dins de qualsevol col·lectiu social, i més en concret el de les bomberes.

Explica des d'una mirada íntima la història d'una companya i una font d'inspiració.

MARE SOLA BOMBERA

Exposició fotogràfica de Francesc Plana

Espai Bombers us convida a la presentació de l'exposició de fotografia *Mare Sola Bombera*, realitzada pel bomber de BCN i fotògraf Francesc Plana.

Divendres 19 de setembre

18:30 h

Espai Bombers. Carrer Lleida 30, Barcelona

ENTRADA GRATUÏTA

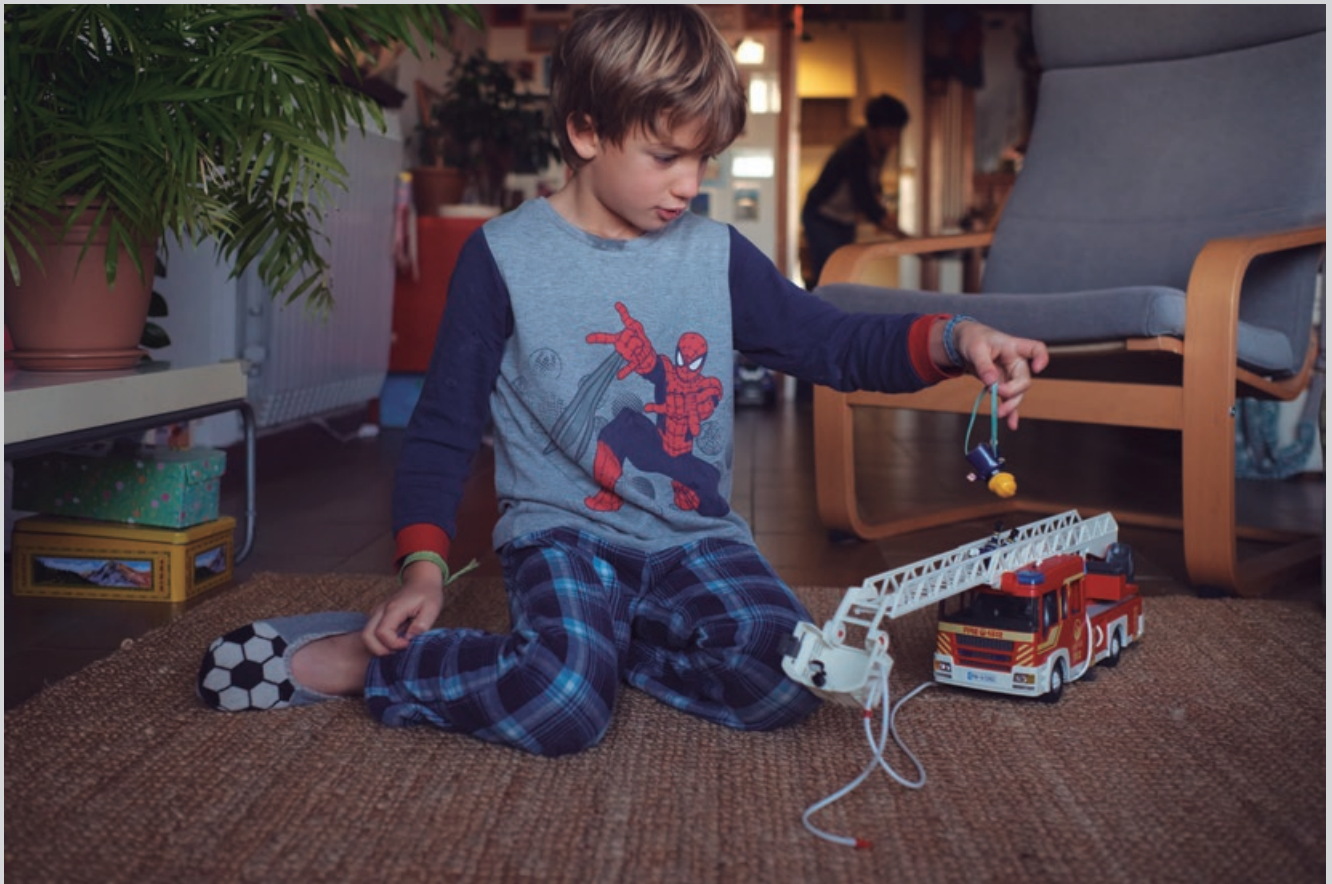
ESPAI BOMBERS
Parc de la Prevenció de Barcelona

Ajuntament de
Barcelona

Campanya forestal 2025

Quan l'emergència climàtica obliga a reforçar la prevenció i els sistemes de lluita contra els incendis forestals

GRAF Bombers de la Generalitat (Fotografies i text)

La campanya forestal del 2025 ha posat en evidència un cop més la importància de reforçar l'organització del sistema d'extinció d'incendis més enllà de l'increment d'efectius personals i materials. En els darrers anys s'ha constatat, aquí i en altres països, que en les primeres fases els incendis de sisena generació estan fora de la capacitat d'extinció de qualsevol cos de bombers. Ho vam veure a Portugal el 2017, a Califòrnia i Grècia l'any següent i a Austràlia l'estiu del 2019, amb una onada d'incendis forestals que es va allargar fins a l'hivern del 2020 i que va afectar més d'onze milions d'hectàrees i va costar la vida a 34 persones.

L'abandonament progressiu de les activitats agrícoles en les societats industrials ha suposat un creixement en superfície dels nostres boscos. Allà on abans hi havia conreu ara hi ha arbreda. També s'ha anat abandonant l'explotació forestal, que suposava una manera de gestionar el bosc. La complexa gestió del paisatge per generar discontinuïtat forestal agreuja el problema, perquè en moltes zones no es fa. Encara n'hi ha més: l'emergència climàtica, amb un increment constant de les temperatures mitjanes i un canvi important en el règim de pluges, amb una sequera acumulada que ja és

Una tempesta elèctrica, un altre element de risc, va causar un petit foc de matolls a les Piles a l'agost.

estructural, suposa una clara amenaça a la resiliència dels nostres boscos. Alguns exemples d'aquest mateix estiu:

- Segons el Servei Meteorològic de Catalunya (SMC), el d'enguany ha estat el mes de juny més càlid des que se'n tenen registres, amb quatre graus per sobre de la mitjana del període 1991-2020. Durant la primera quinzena es va batre el rècord de temperatura en divuit estacions de la Xarxa d'Estacions Meteorològiques Automàtiques, la majoria ubicades a la franja litoral. El cap de setmana previ a la revetlla de Sant Joan, a Ponent es van fregar els 40°. Finalment, l'últim cap de setmana del mes Protecció Civil va activar l'alerta del pla Prociat per un avís d'onada de calor, especialment a l'Empordà, les comarques de Ponent, el Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre.

- El juny també va ser un mes molt sec, amb precipitació acumulada durant trenta dies de, com a molt, 5 mm en tota la franja litoral i prelitoral del país. Només al Pirineu la pluja va ser una mica més generosa al llarg de tot el mes.

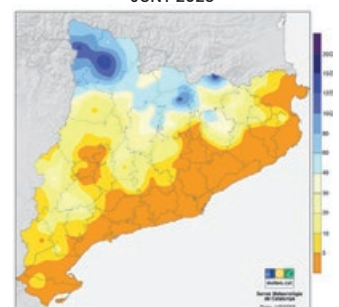
L'onada de calor del mes d'agost va deixar registres rècord: el dilluns 11, Vinyà va arribar als 43,8°, una xifra que marcava el màxim de temperatura a Catalunya; aquell mateix dia, a la Seu d'Urgell es van registrar 40°. Segons el Meteocat, l'estiu del 2025 ha estat el segon més càlid a Catalunya des que se'n tenen registres i el més càlid al sud del país, segons les dades acumulades en els 121 anys de l'Observatori de l'Ebre.

Amb tot, actualment ens trobem amb grans extensions de boscos (a Catalunya ja ocupen el 63% de tot el país) amb poca discontinu-

ïtat i molt secs i uns estius que cada cop són més llargs i càlids. Enguany, a més, una primavera inusualment plujosa va fer proliferar arreu del país el matoll i l'herbassar, uns elements que ajuden molt a fer córrer el foc a grans velocitats. Ja abans de l'inici de la campanya, els Bombers de la Generalitat prevèiem que una de les grans dificultats d'aquest estiu seria, precisament, aquest increment considerable del combustible al nostre forest.

Una altra dada important: en l'incendi de Torrefeta i Florejacs (Segarra), a primers de juliol, es van registrar velocitats de propagació de fins a 24 km/h. Per arrodonir-ho, l'alta càrrega de combustible i d'energia alliberada en un incendi forestal han fet entrar en l'equació un altre element: els pirocúmul, que interactuen amb les capes més altes de l'atmosfera i s'acaben desplomant, amb l'evident perill per als grups actuant i la població. En el mateix incendi de Torrefeta i Florejacs es va formar un pirocúmul de catorze quilòmetres d'altura.

PRECIPITACIÓ ACUMULADA (mm) JUNY 2025

GRAF de Bombers treballant en la definició d'un PEF a Balsareny.

Els Agents Rurals aporten un dada important que ens ajuda a fer-nos una idea sobre tota aquesta situació: abans de la campanya forestal, a Catalunya havien cremat 7,53 hectàrees de vegetació. Entre el 14 de juny i el 8 de juliol, en van cremar 8.548,74.

Adaptar l'organització

Davant d'aquesta realitat, indefectiblement, una organització de bombers s'hi ha d'adaptar. En els darrers anys, el Cos de Bombers de la Generalitat ha treballat essencialment tres eixos per garantir una major eficàcia en la lluita contra els incendis forestals. Aquests eixos han estat bàsics en la Campanya d'aquest 2025:

1. L'ús de diverses eines d'anàlisi que ens permetin preveure el comportament i l'avanç dels incendis;
2. L'habilitació de diferents punts estratègics de gestió (PEG) en el territori, que ajudin a ancorar el foc, en cas que es produeixi, i
3. La millora de la coordinació entre tots els grups actuants en un incendi. La descoordinació fa perdre temps i, davant d'un incendi virulent, el temps és vital per evitar que les flames saltin una pista o travessin un barranc, cosa que pot fer que un front de foc s'obri encara més.

Des de la Campanya Forestal del 2021 el Grup d'Actuacions Forestals analitza amb més freqüència, cada dia, les variables atmosfèriques de la jornada i les previsions a curt termini. Aquestes dades, creuades amb l'índex de sequera i el coneixement de l'orografia, permeten obtenir una fotografia clara del tipus d'incendi que ens podem trobar en cada zona del país, com podria evolucionar el foc i quines estratègies d'atac més eficients hi podríem aplicar per fer-hi front. Quan hi ha un foc, a més, aquesta feina garanteix seguretat al sistema d'extinció d'incendis, ja que permet saber on i quan es pot accedir a la zona i quines maniobres es poden fer amb total seguretat.

Punts estratègics de gestió

Per una altra banda, la definició dels punts estratègics de gestió (PEG) també ajuda a evitar que els incendis es facin més grans. Els PEG són zones on el foc podria tenir un canvi de comportament. Definir-los, per tant, serveix per generar espais que ofereixin oportunitats per ancorar i contenir el foc. Això determinarà una part de l'estratègia d'atac, ja que les maniobres d'extinció es basaran a conduir el front de foc a aquests punts, on establitzar l'incendi serà més factible.

Els PEG, a més, generen zones segures per als bombers durant una intervenció.

Els PEG es poden habilitar, per exemple, en culs de barranc, on un incendi es pot obrir a una altra vall. A tocar de l'incendi de Paüls d'aquest mes de juliol, que va cremar 2.391 hectàrees segons l'estimació definitiva del Cos d'Agents Rurals, els Bombers de la Generalitat vam participar en la definició d'un PEG al coll de Som, que hauria ajudat a evitar que les flames entressin de ple a la serra de Cardó, en cas que haguessin travessat el riu Ebre, i afectessin molta més superfície.

Aquests punts es determinen d'acord amb l'estructura forestal, la composició vegetal i la topografia del terreny, i obliguen a fer-hi unes tasques constants de manteniment per conservar-ne l'estructura i garantir les operacions dels bombers en cas d'incendi (per exemple, adequació de camins i de punts d'aigua). Per mantenir-los, es poden fer cremes selectives o fer que el bestiar hi pasturi. Per això la definició dels PEG implica una col·laboració constant amb altres agents implicats en la gestió prèvia dels incendis, com ara el Departament d'Agricultura, els ajuntaments, les diputacions, els propietaris, els pagesos, els ramaders i les agrupacions de defensa forestal, entre

d'altres.

Finalment, la coordinació entre actuants ha estat vital per fer més eficients els esforços i els recursos operatius de totes les agències implicades en la gestió d'un incendi forestal. Enguany les hem vist treballar, totes a l'una, al Centre de Comandament de l'incendi forestal de Paüls, que es va muntar al pavelló de Remolins, a Tortosa.

Un exemple: quan es té la certesa que el més segur per a la població és evacuar, cal garantir una tramesa ràpida de la informació al grup d'ordre, perquè tingui prou temps per organitzar el dispositiu i executar l'evacuació de forma segura. Però també cal coordinar-se amb Protecció Civil perquè activi tots els recursos a l'abast per garantir un punt d'acollida i l'assistència a les persones, que pot ser mèdica, psicològica o logística.

Aquest estiu no ha calgut ordenar cap evacuació. Tot i això, Protecció Civil ha enviat 35 alertes als telèfons mòbils de la població, relacionades amb les ordres de confinament en àrees afectades per un incendi forestal. També en aquests casos la coordinació entre organismes és de vital importància per informar la població al més aviat possible i evitar desplaçaments innecessaris, que exposen els ciutadans a un gran risc durant un foc.

Imatge aèria de l'incendi forestal de Paüls.

Un escut d'aigua per a Collserola: la nova defensa intel·ligent

Jordi Sans i Roberto Azuara, de MSConsultors

Introducció

Aquest article pretén posar damunt la taula una problemàtica que ja ha estat estudiada abans i intentar respondre a una pregunta: com es pot aturar un foc a la interfície urbanoforestal de la serra de Collserola amb els barris limítrofs de Barcelona?

Aquesta idea, que pot resultar molt allunyada de la realitat del dia a dia de les persones, no es pot passar per alt, tenint en compte els escenaris difícils de temporades d'incendis perllongades, episodis de sequeres i un clima variable, amb tempestes i vents forts que representen un desafiament que col·lapsa les tasques d'extinció.

Hi ha diversos antecedents d'incendis forestals a la interfície urbanoforestal que han obligat a fer desallotjaments massius de llars i que també han comportat víctimes mortals. Entre d'altres, podem esmentar els esdeveniments amb un elevat nombre de víctimes el 2018 a Grècia i Califòrnia, i el 2017 a Portugal i Espanya (Galícia).⁽¹⁾

Davant els antecedents i la realitat del canvi climàtic en què ens trobem, el Parc Natural de Collserola, un dels pulmons verds més importants de l'Àrea Metropolitana de Barcelona, afronta cada estiu el risc creixent d'incendis forestals.

La carretera de les Aigües pot resultar un tallafoc natural que separi la zona forestal de la urbana, però el cert és que hi ha factors que poden provocar la propagació del foc d'una banda a l'altra de la carretera, com poden ser el vent, la baixa humitat relativa de l'aire, la humitat de la vegetació i fins i tot la mateixa radiació de calor que produeixen les flames.

1. Mesures a prendre

Per fer front a l'amenaça dels incendis, fa uns anys es va preparar i presentar, des de Bombers de Barcelona, un projecte innovador que consisteix en la instal·lació del Sistema de Defensa Contra Incendis Forestals (SIDEINFO), una infraestructura automatitzada de prevenció, detecció i resposta automàtica que pretén reduir el risc i la propagació d'incendis en entorns forestals i zones d'interfície urbana combinant un sistema tradicional d'aportació d'aigua amb noves tecnologies.

Canons d'aigua del sistema de defensa. Foto: www.noticiasv.com

2. Disseny del sistema SIDEINFO

La proposta del sistema SIDEINFO, pionera a Catalunya, s'estructura en diversos capítols tècnics: obra civil, hidràulica, electricitat i automatismes. L'obra inclou la construcció d'una caseta de comandament, un dipòsit d'aigua i la xarxa de conduccions i canons d'aspersió distribuïts al llarg de la franja a protegir.

2.1 Xarxa hidràulica

La proposta preveu la instal·lació de 21 canons que generen cortines d'aigua fins a 60 m de distància, amb un cabal de fins a 1.400 litres per minut i una cobertura individual de 7.300 m², repartits als punts de més risc pels prop de 20 km que té la carretera de les Aigües, amb l'objectiu clar de mullar la vegetació abans que el foc hi arribi i evitar-ne la propagació, i aturar-lo en cas que hi arribi.

Els canons serien suportats amb torres d'estructura metàl·lica tipus Santa Marina, amb incorporació a mitja alçada d'hidrants contra incendis per al proveïment d'aigua dels equips d'extinció.

La xarxa de canonades serà de polietilè d'alta densitat amb unions soldades per termofusió. S'haurà d'adaptar a l'orografia del terreny, amb trams enterrats o per superfície fixats amb ganxos d'acer, amb diàmetres adaptats als diferents cabals que necessita la instal·lació.

2.2 Components del sistema

Es va estudiar la pressió dels hidrants presents a la carretera de les Aigües, amb proves dutes a terme pels mateixos Bombers de Barcelona, en les quals es va utilitzar un dels hidrants existents al passeig per acoblar un acortinador d'aigua i veure quines dimensions de ventall d'aigua són capaços d'emetre.

Es va comprovar que els hidrants no tenen una pressió suficient, i per tant cal instal·lar i/o aprofitar dipòsits d'aigua. Aquests tindran una capacitat suficient per alimentar el sistema durant trenta minuts amb vuit canons funcionant simultàniament.

L'acortinador d'aigua emprat a les proves de pressió a la carretera de les Aigües.

(1) L'incendi del 2018 a la regió de l'Àtica, a Grècia, va causar almenys 100 víctimes, i el de Califòrnia del mateix any està considerat uns dels més destructius mai registrats en aquest estat, amb una àrea cremada de 6.750 km². L'incendi forestal del 2017 a la regió central de Portugal va causar almenys 64 morts; el mateix 2017, un altre incendi, iniciat també a Portugal, degut al pas de l'huracà Ophelia va acabar afectant bona part de les comunitats autònomes espanyoles de Galícia, Astúries i Castella i Lleó. Dades extretes de la Viquipèdia.

Proves de pressió fetes a la carretera de les Aigües per l'equip de bombers. Es pot observar l'acortinador d'aigua emprat connectat a l'hidrant.

Per tal de subministrar aigua del dipòsit als canons, a causa de la longitud del recorregut, es necessita un grup de pressió per aportar el cabal a tot el sistema amb la pressió sol·licitada pels canons. El grup de pressió estarà format per un col·lector de sortida del dipòsit connectat a un equip d'impulsió de bombes centrífugues, i un quadre de maniobra elèctric per a la posada en funcionament que en permetrà el manteniment a distància, així com el control i maneig del sistema.

Per a la protecció dels equips es preveu la construcció d'una caseta de control. Just al costat de la caseta se situarà un grup electrogen dimensionat per absorbir la demanda elèctrica que es produirà a l'arrencada de les bombes.

2.3 Automatització del sistema

El que fa especialment innovador el sistema SIDEINFO és la plataforma NetSense, un sistema d'alertes de gran precisió i eficàcia, que integra una xarxa de sensors capaços de detectar canvis en la temperatura, la humitat, el CO₂ o fins i tot la llum ambiental, i que processa la informació per generar alertes.

Aquesta infraestructura és accessible des de qualsevol dispositiu (inclosos telèfons mòbils). En aquest cas, són els Bombers de Barcelona els encarregats d'operar el sistema des del seu centre de control, des d'on poden supervisar les alertes i rebre avisos en temps real, actuar sobre el sistema a distància, amb possibilitat d'activació automàtica si no hi ha intervenció humana.

3. Conclusió

El projecte SIDEINFO al Parc Natural de Collserola, juntament amb el projecte GUARDIAN, al Parc Natural del Túrria, que ja està en fase d'implementació i que ofereix lliçons molt útils per a Collserola, podria esdevenir un referent en la lluita contra els incendis forestals i la gestió de les interfícies urbanoforestals, en què els incendis poden ser més devastadors i la resposta ha de ser més ràpida i coordinada.

La combinació de tecnologia avançada i el caràcter preventiu del sistema permeten que aquest actuï abans que el foc es descontrolï i es propagui. Aquest és un punt que pot marcar la diferència entre la tragèdia i la preservació d'un dels espais naturals més estimats pels barcelonins.

Els autors d'aquest article recomanen a les autoritats competents en la matèria estudiar amb detall alguns dels suggeriments exposats.

Un dels dipòsits que hi ha al voltant de la carretera de les Aigües i que es poden aprofitar per abastir el sistema.

Bombers al servei de Franco

Marc Ferrer i Murillo

Quan el novembre del 2022 es va inaugurar l'exposició «Protegir Barcelona. Bombers i prevenció d'incendis, 1833-2022» al Museu d'Història de Barcelona (MUHBA), el diari *Ara* del dia 9 d'aquell mes va recollir les declaracions del director del MUHBA, Joan Roca, efectuades durant la inauguració, amb el titular: «Ni el franquisme es va atrevir a desmuntar el cos de bombers». En l'interior de la notícia s'afirmava que «a diferència de la policia o dels mestres, el franquisme no es va atrevir a tocar l'estructura ni desmuntar del cos de bombers perquè tenia tot el suport de la ciutadania i era summament eficient».

Malaauradament, aquestes paraules van ser fruit del desconeixement històric de la realitat, sovint amagada de manera intencionada. Els bombers de Barcelona no van ser privilegiats en cap sentit, i com policies i mestres van patir la repressió franquista: un terç de la plantilla va ser castigada amb sancions sense sou i feina, amb la destitució o en alguns casos, fins i tot, amb un consell de guerra i condemnes de presó. Si bé va ser el regim franquista qui va castigar els bombers, van ser altres bombers els que van investigar i delatar els seus propis companys per donar pas a la posterior repressió, tal com queda reflectit en la documentació d'aquella època. Perquè en tota guerra civil hi ha com a mínim dos bàndols, i avui parlarem dels bombers que van donar suport al bàndol franquista, amb unes dades que coneixem gràcies a una primerenca investigació del bomber barceloní Jaume Morgó l'any 1977.

L'inici de la Guerra Civil

El 17 de juliol del 1936 va tenir lloc al Marroc una insurrecció militar per enderrocar el govern legítim, constitucional i democràtic de la República espanyola i usurpar el poder. Aquesta insurrecció va ser encapçalada per una sèrie de generals, entre ells Francisco Franco, i va tenir el suport i la complicitat de sectors monàrquics, partits feixistes, partits de dretes i conservadors, i de l'Església catòlica.

L'endemà, coneguda la insurrecció al Marroc, la Unió General de Treballadors (UGT) i la Confederació Nacional del Treball (CNT) declaren una vaga general a tot l'Estat. A les Canàries i Andalusia, els principals comandaments militars s'alcen al costat dels sollevats.

El 19 de juliol la rebel·lió colpista s'estén per tot arreu, però una part de l'exèrcit es va posicionar a favor del govern de la República i els partits republicans i d'esquerres, colze a colze amb els sindicats, van agafar les armes per aturar la insurrecció. El que havia de ser un cop d'estat ràpid va fracassar i els esdeveniments es van desenvolupar a un ritme trepidant, ja que a mig Espanya els militars colpistes i els feixistes havien vençut i calia continuar lluitant per derrotar-los. Era l'inici d'una guerra civil.

A Catalunya es va derrotar els militars sediciosos i els feixistes. A partir d'aquell moment es va viure en un estat latent d'eufòria revolucionària.

Bombers considerats desafectes pels republicans

Una de les característiques del nou període revolucionari és que es van depurar els treballadors municipals que podien simpatitzar amb els sollevats o que eren declarats desafectes a la República per un motiu o altre, com ser gent de missa, per exemple, sense cap més ideologia política.

Així, pel que fa als Bombers de Barcelona, les autoritats republicanes van destituir el cap ajudant Àngel Torras, número 3 dins l'organigrama del cos; el professor de gimnàstica Fidel Bricall; el preferent Josep Petit; el primer capatàs maquinista xofer Josep Serra; el bomber de segona Esteban Muñoz; el guardamagatzem Celestino Codina Vila, i el metge Rafael Dalí.

En el cas del cap ajudant Torras i del metge Dalí, les seves destitucions van ser anul·lades, i tots dos van ser jubilats per un acord de la Comissió de Governació. La resta de bombers destituïts (el guardamagatzem Celestino Codina, el preferent Josep Petit, el bomber de segona Esteban Muñoz i el primer capatàs maquinista xofer Josep Serra), gràcies a les gestions dels seus companys de la UGT i la CNT van ser readmesos i la seves destitucions van quedar sense efecte.

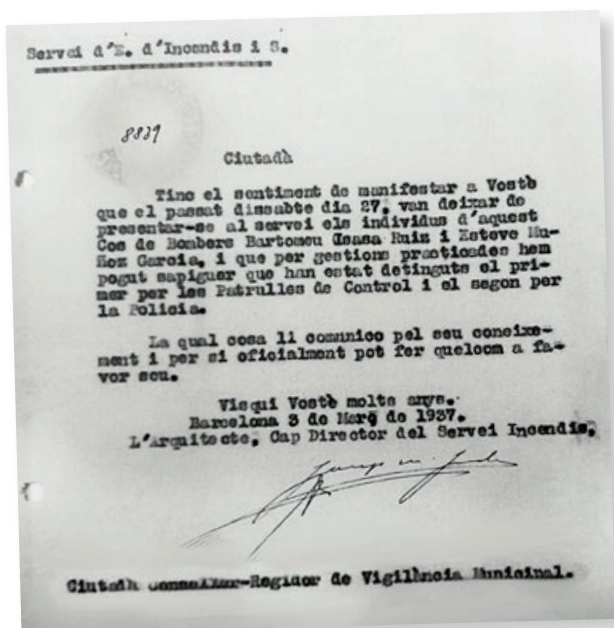

Bombers destituïts pels republicans. A la fila superior, d'esquerra a dreta: Àngel Torras, Fidel Bricall, Josep Petit i Rafael Dalí. A la fila inferior, d'esquerra a dreta: Josep Serra, Esteban Muñoz, Celestino Codina i Jacinto Calvo

El bomber Jacinto Calvo, just abans de l'esclat de la guerra es trobava a Tudela (Navarra), i a partir del 18 de juliol, al ser un territori controlat pels franquistes, no va tornar a Barcelona. Per aquest fet, primer va ser suspès de sou i feina el febrer del 1937 i posteriorment, el setembre del mateix any, va ser destituït per incompareixença. Durant la seva estada de pràcticament tres anys a Tudela, Jacinto Calvo va servir al cos de bombers de la localitat navarresa i a més es va afiliar a Comunión Tradicionalista, una formació política que va donar suport al bàndol colpista i va prestar servei en carreteres i ferrocarrils.

Tres bombers van ser detinguts i empresonats. Esteban Muñoz i Bartolomé Isasa van ser detinguts a finals de febrer del 1937, acusats de complicitat amb l'exèrcit enemic. Després de quinze dies empresonats van ser alliberats, gràcies a les gestions de companys sindicalistes del Cos. Tots dos es van reincorporar al seu parc corresponent. El xofer Pablo Garcia va ser detingut el gener del 1938 i va ser empresonat al vaixell presó *Uruguay*, acusat de falangista i espia i de complicitat amb l'exèrcit franquista.

Va ser condemnat a sis anys de presó i va restar empresonat fins a l'entrada de les tropes franquistes a Barcelona. D'ell en parlem més endavant pel seu protagonisme en la repressió.

Comunicat del cap director del Servei d'Incendis al conseller de Vigilància Municipal per informar-lo de la detenció dels bombers Bartolomé Isasa i Esteban Muñoz

Bombers a la quinta columna

Gràcies als arxius dels membres del Cos de Bombers de Barcelona que es conserven a l'Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona hem pogut esbrinar quins van ser els bombers que van donar suport al bàndol colpista. I també quins van ser els bombers que, un cop finalitzada la Guerra Civil, van participar en la repressió del bàndol derrotat.

Els bombers barcelonins que durant la guerra van simpatitzar i col·laborar amb el general Franco es van enquadrar en l'anomenada cinquena o quinta columna. Amb aquest nom es coneix totes aquelles persones que es trobaven en territori controlat pel govern de la República i que d'amagat donaven suport al general Franco, que es van estructurar de manera clandestina en pro de la victòria del bàndol sollevant. La cinquena columna no era una organització en si, sinó un conjunt de grups feixistes que col·laboraven entre ells.

L'origen del nom de cinquena columna es atribueix al general feixista Emilio Mola, en referir-se just al principi de la guerra a l'avanç de les tropes rebels cap a Madrid. Segons el general Mola, sota el seu comandament es dirigien cap a la capital quatre columnes des de diferents punts, més una altra, la dels seus partidaris i simpatitzants que, des de dins de Madrid, treballaven amagats i clandestinament a favor de la victòria del bàndol colpista, com si fos un modern cavall de Troia. La frase tingué fortuna i d'aquí sorgí l'expressió de cinquena columna.

Alguns d'aquests bombers de la cinquena columna van militar en el partit feixista Falange Española i d'altres a Sorro Blanco, una organització solidària que durant la guerra va proporcionar suport i assistència a partidaris del bàndol colpista i a catòlics perseguits per la seva fe.

La missió d'aquests bombers dins la cinquena columna consistia a fer tasques d'espionatge i passar documentació

i mapes a l'exèrcit feixista sobre zones per atacar i bombardejar, així com sobre la indústria militar, el moviment de vaixells, els llocs defensius, etc. Amb altres persones, disposaven d'emissores i de receptors de ràdio potents, per tal de transmetre i rebre informació.

Com a bombers tenien salconduits, avals i carnets de sindicats i partits d'esquerres que els feien fàcil la lliure circulació sense aixecar sospites. Això els permetia ajudar gent a passar-se a la zona controlada per Franco, amagar perseguits, auxiliar els empresonats pel govern de la Generalitat, així com les seves famílies, i també donar informació als militars rebels.

Els membres de la cinquena columna van fer tasques de sabotatge en les indústries de guerra. Pel que fa al Cos de Bombers, alguns bombers van sabotejar els vehicles del Cos per tal que no estiguessin plenament operatius. Hi va haver d'altres bombers que quan van ser mobilitzats per l'Exèrcit Popular també van fer el mateix i van passar informació a l'enemic.

Des de la cinquena columna i mitjançant el suborn d'alguns oficials republicans o la col·laboració de militars de confiança, es van fer tasques als centres de reclutament i mobilització per evitar que els seus membres fossin mobilitzats. Igualment, feien propaganda perquè els homes no s'incorporessin a les lleves requerides pel govern republicà.

També es va practicar l'anomenat «derrotisme», amb l'objectiu de propagar el desànim i la desmoralització mitjançant la difusió de rumors, consignes franquistes, notícies falses i idees pessimistes sobre el resultat dels combats, a més de subratllar les penúries i el patiment causats per la guerra, amb la finalitat de crear una moral de derrota i descreditar el govern de la Generalitat i el de la República.

Els quintacolumnistes, com a enemic interior, van ser molt perseguits pel govern de la Generalitat i el Servei d'Informació Militar (SIM), que depenia del Ministeri de Defensa, i aquells que eren detinguts podien arribar a ser condemnats a mort.

Pel que fa als membres de la cinquena columna dins el Servei d'Extinció d'Incendis i Salvament, podem citar el sotscap, Josep Sabadell, que a finals dels anys vint havia militat en el partit Unión Patriótica, de caràcter espanyolista, catòlic, tradicionalista i conservador. Sabadell va formar part de l'anomenat «grupo Santa Marina», fundat per Luys Santa Marina, pseudònim de l'escriptor falangista Luis Gutiérrez Santamarina.

Enrolat en el grup Santa Marina també trobem l'encarregat del magatzem Celestino Codina, el qual va demanar al delineant Lluís Dalmau que ocupés el càrrec de secretari de la junta sindical de bombers l'any 1937, amb la finalitat que li passés informació sobre les activitats del sindicat. Dalmau va acceptar l'oferiment.

El xofer Pablo Garcia, del qual hem parlat anteriorment, era militant de la Falange i un dels membres més actius del grup Santa Marina. Descobert el gener del 1938, va ser detingut pel SIM i empresonat al vaixell presó Uruguay.

Qui també va estar enquadrat en el grup Santa Marina va ser el bomber i també militant de la Falange Bartolomé Isasa, que ja hem vist que va ser detingut el mes de febrer del 1937. El setembre del 1938 va ser mobilitzat per l'exèrcit republicà. El febrer del 1939 va morir a Gurb quan intentava passar-se a l'exèrcit franquista juntament amb el també bomber Manuel Alegre.

Bombers membres de la quinta columna. A la fila superior, d'esquerra a dreta: Josep Sabadell, Bartolomé Isasa i Victorino Corcho. A la fila inferior, d'esquerra a dreta: Juan Gómez, Antonio García i Lluís Dalmau

Els bombers Victorino Corcho i Juan Gómez Martínez, l'electricista Agustín Calvo i el xofer José Cot també eren militants de la Falange. Aquest darrer va marxar voluntari a fer de xofer a la Subsecretaria d'Armament l'octubre del 1937 per ordre de la Falange, per poder servir millor la causa franquista i passar informació.

Corcho, Gómez, Calvo i Cot estaven enquadrats en una cèl·lula de la cinquena columna anomenada «grupo J.M.B.», inicials de l'impressor falangista Juan Manuel Benito Ruiz, cap del mateix grup. Manuel Benito va ser detingut i afusellat el 4 abril del 1938 en una platja de Sitges juntament amb dinou persones més acusades de formar part de la quinta columna; gairebé tots ells eren militants de la Falange.

El bomber Emilio Figueras, també militant de la Falange, era el cap d'una esquadra de l'anomenat «grupo Matas», liderat per José María Matas Orriols. Dins la cinquena columna, Emilio Figueras va fer de correu de presos, va ajudar diverses persones a escapar-se i és un dels que sabem que va fer sabotatge als vehicles del Cos de Bombers, tal com ell mateix va destacar en la declaració jurada del seu expedient de depuració, de l'abril del 1939, en què afirmava que una de les seves tasques havia estat «no complementar en lo posible la reparación del material y los autos del servicio y las baterías de circulación».

El bomber Antonio García, també militant de la Falange, va estar enquadrat en el grup «Ayuntamiento» i va col·laborar amb l'organització Socorro Blanco.

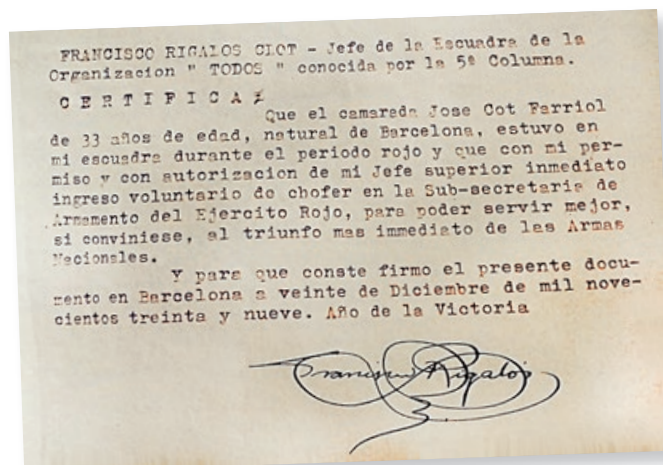
Qui també va col·laborar amb Socorro Blanco va ser el professor de gimnàstica Fidel Bricall, el qual va ser destituït el mes d'agost del 1936 per desafecte al règim revolucionari i va ser perseguit i empresonat, acusat de militar a la Falange i d'ajudar l'enemic.

El preferent Josep Petit, els xofers José Jávega i Rafael Yepes i els bombers José Beltran i Miquel Palau també van col·laborar amb Socorro Blanco, igual com el metge del cos, el doctor Rafael Dalí, el qual va auxiliar diversos condemnats per la República.

Bombers repressors

Pel que fa a la repressió franquista una vegada finalitzada la Guerra Civil, és obligat citar el bomber barceloní Jaume Morgó Reig, però no pas com a responsable, sinó com a investigador i el primer que ho va treure a la llum.

L'any 1977 Jaume Morgó va escriure un conjunt de sis articles a la revista *Alarma!*, publicats en els números del 242

Certificat expedit per Francisco Rigalos, cap de l'esquadra Todos de la cinquena columna, on es dona fe que José Cot formava part de l'organització

al 247. Aquests articles portaven per títol «Barcelona, any 1939» i s'hi explicava com van ser els primers mesos dins el Cos de Bombers de Barcelona, una vegada finalitzada la Guerra Civil amb el triomf del bàndol colpista.

Els articles són un relat de les mesures repressives del nou Ajuntament feixista i del càstig que van patir alguns bombers. De fet, la repressió va ser la continuació de la Guerra Civil però sense bombes. Era l'hora de la venjança contra el bàndol derrotat.

El primer que van fer les noves autoritats va ser decretar que tot nomenament d'un empleat públic posterior al 18 de juliol del 1936 era nul i que per tant els treballadors nomenats després d'aquesta data havien de ser despatxats automàticament, fos quin fos el seu càrrec, responsabilitat o lloc de treball. Pel que fa als Cos de Bombers de Barcelona, això va comportar la destitució de tot el personal contractat al llarg de la guerra: 203 homes.

El marc legal de la repressió va continuar amb la promulgació de la «Ley de responsabilidades políticas», adreçada a perseguir tota persona afecta a la República; la «Ley de depuración de funcionarios», que va servir de base per investigar la conducta dels funcionaris i imposar, si es creia convenient, les sancions administratives pertinents, i finalment l'ordre ministerial «Empleados provinciales y municipales. Normas para su depuración», que eren les instruccions a seguir per conèixer les activitats professionals, polítiques i ideològiques dels darrers anys de cada empleat.

El procés de depuració constava en part d'un expedient d'informació amb la declaració jurada de l'interessat i informes de la Delegación de Información e Investigación de Falange Española Tradicionalista y de las JONS i també de la policia.

I és aquí on entra en joc Pablo García, a qui ja hem citat un parell de vegades.

A la revista *Alarma!* número 243, Jaume Morgó hi escriu: «Pau García Negueruela fou un dels més destacats elements del Tribunal de Depuració —anomenat el Tribunal del set fills d'Écija— que es va crear dintre del Cos per tal de purgar el personal i traslladar les denúncies a la Superioritat Militar, qui en fi de comptes era qui dictava el càstig corresponent».

Observem que García Negueruela és el responsable d'aquest Tribunal de Depuració, o almenys sempre és el primer a signar els informes delators i d'investigació.

Hem vist que Jaume Morgó diu que aquest tribunal era conegut entre els bombers com el «Tribunal del set fills d'É-

cija». I per què aquest nom? Morgó va adaptar el nom d'un escamot de bandolers coneguts popularment com «Los siete niños de Écija». Aquests bandolers van actuar per Andalusia a principis del segle XIX. Si els bandolers havien atemorit els andalusos, ara era aquest tribunal, compost també per set membres, qui atemoria els bombers.

Bombers que van contribuir a investigar i delatar els seus companys: A la fila superior, d'esquerra a dreta: Pablo García, José Beltrán, Agustín Calvo i Emilio Figueras. A la fila inferior, d'esquerra a dreta: Vicente Grau, José Jávega, Rafael Yepes i Emilio Gutiérrez

Aquests set bombers van formular denúncies i acusacions contra companys, els quals en alguns casos van ser jutjats en consell de guerra i condemnats a la presó. Aquestes denúncies van ser recollides en unes fitxes personals que contenien informació polític-social sobre cada bomber i era signada per tots set. Pablo García sempre signava el primer.

A més de Pablo García, trobem com a signants d'aquestes fitxes José Beltrán, Agustín Calvo, Emilio Figueras, Vicente Grau, José Jávega i Rafael Yepes, els quals hem vist anteriorment fent tasques a la quinta columna.

FABIAN COLL BORRULL (BOMBERO)

La actuación de este individuo es la siguiente

- 1º.- Individuo de izquierdas antes del movimiento.
- 2º.- Durante el se distinguió por su propaganda y su forma de habla
- 3º.- Sindicalmente pertenecía a la U.G.T. en la que desempeñó cargos de Junta y Delegado y cobrador en el cuartel de la Exposición, donde hacía servicio.
- 4º.- Este individuo tiene las dos hijas en París.

Lo firman y rubrican los 7 denunciadores -

Pablo García, José Beltrán, Agustín Calvo, Emilio Figueras, Vicente Grau, José Jávega, Rafael Yepes

Fitxa d'investigació confeccionada i signada pels set bombers mencionats com a membres del Tribunal de Depuració

Pablo García, chófer de Bomberos, Camisa Vieja. Agente de Falange N°453.	
Rafael Yepes " " afiliado a La Falange.	
Emilio Figueras, Bombero de 1º Agente de Falange N°453.	
Agustín Calvo Bombero-Electricista, afiliado a La Falange.	
José Beltrán, Bombero, admitida petición de ingreso en La Falange.	
José Jávega, chófer " " " " " "	
Vicente Grau " " " " " "	

Part posterior d'una fitxa delatora on surten els noms i la militància falangista dels signants

A més dels set bombers mencionats, qui també va participar signant moltes fitxes acusadores contra bombers va ser l'arquitecte Emilio Gutiérrez Díaz. Gutiérrez havia estat màxim comandant del Cos de Bombers de Barcelona entre el 1926 i el 1931, fins que va ser destituït enmig d'una polèmica. Al cap d'un mes de la proclamació de la República, el maig del 1931, se li va obrir un procés en què se l'acusava d'haver estripat una bandera catalana del monument de Rafael Casanova l'any 1923 i haver-ne fet draps per netejar.

FICHA DE ACUSACIÓN (DATOS DEL ACUSADOR)

Apellidos: Gutiérrez Díaz. Edad: 52 años.

Nombre: Emilio. Profesión: Ingº y Arqº.

Estado: Casado. Vecino de: Barcelona.

Natural de: Madrid. Cargo que ejerce: Dispon.

Domicilio: Paseo Gracia 113 3º.

Juro por Dios ser cierta la acusación que hago al reverso de esta ficha.

Barcelona 23 de Noviembre de 1932 Año.

Firma del funcionario.

RATIFICACIÓN.—A presencia del Sr. Juez Militar y ante mí el Secretario se afirma y ratifica en el contenido de la presente.

Barcelona 23 de Noviembre de 1932 Año de LA VICTORIA.

Fitxa d'acusació amb dades de l'acusador Emilio Gutiérrez Díaz

Durant la guerra, Gutiérrez va ser cessat com a professor de l'Escola d'Enginyers Industrials, considerat desafecte a la República, i va fugir a la zona controlada pels colpistes. També durant la guerra es va fer militant de la Falange. Amb la victòria feixista, Emilio Gutiérrez va tornar a Barcelona i va participar en processos de delació dels seus antics subordinats i també elaborant fitxes d'acusació amb informació polític-social.

Totes les denúncies i les acusacions formulades pels set bombers i l'antic cap Gutiérrez contra els seus companys van donar fruit: 25 bombers van ser sancionats amb la destitució i 48 bombers van ser sancionats amb suspensió de sou i feina, amb penes d'entre un mes, la mínima, i dos anys, la màxima. És a dir, el 28% de la plantilla, pràcticament un de cada tres bombers, va patir algun tipus de repressió.

A més, 27 bombers van patir un consell de guerra, 13 van ser condemnats a penes d'entre sis mesos i vint anys de presó, dos van ser declarats en rebel·lia, dos van ser multats i nou van veure el seu cas sobresegit.

El Cos de Bombers de Barcelona va patir una forta repressió dels vencedors colpistes. A causa de la guerra, entre morts al front, exiliats i la posterior repressió, un 20% del personal de plantilla de l'any 1936 no va continuar a partir del 1939 i, com ja hem dit, un de cada tres bombers va patir algun tipus de repressió. Tot el personal contractat al llarg de la guerra, amb un total de 203 bombers, va ser destituït.

Així doncs, afirmar, com recordàvem al principi de l'article, que «ni el franquisme es va atrevir a desmuntar el cos de bombers» és una afirmació molt agosarada i no certa. No va ser fins al 1950 que el Servei d'Extinció i Salvament de Barcelona va recuperar la xifra de personal en plantilla que tenia el 1936. És evident que la guerra, les misèries de la postguerra i la repressió franquista van ser-ne les causes. I alguns bombers també hi van tenir responsabilitat.

**BOMBERS
BARCELONA**